Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-ці да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

8-мы ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 133 (2025) Чацьвер, 16-га чэрвеня 1927 г.

ВАЕННАЯ НЕБЯСЬПЕКА І АБАРОНА КРАІНЫ.

Сусьветны імпэрыялізм, на чале якога стаіць кансэрватыўная Англія, упарта рыхтуецца да вайны супроць СССР. Выбухі і падпалы, замахі і забойствы нас пераконваюць у тым, што ў напрамку арганізацыі вайны нашы ворагі праводзяць сыстэматычную і штодзённую працу.

Усе гэтыя падрыхтоўчыя мерапрыемствы павінны ў нашай краіне сустрэць належныя контр-меры. Мы ясна бачым небясьпеку вайны і яна нас не павінна застаць зьнянацку.

Перш усяго ўся савецкая грамадзкасьць, шырокія рабочыя і сялянскія масы павінны помніць аб Чырвонай арміі. Мы заўсёды клапаціліся і абкружалі ўвагай нашых чырвонаармейцаў і чырвонафлётцаў, бо наша армія і флёт зьяўляюцца арганізацыямі клясавай самаабароны пралетарскай дыктатуры. Але калі для мірнага пэрыяду нашага жыцьця было досыць ранейшых форм сувязі з Чырвонай арміяй і флётам, дык зараз, у час напружанай падрыхтоўкі нашых ворагаў да вайны, мы павінны ўсімі спосабамі і ўсімі мерамі ўзмацніць нашу ўвагу да ўзброеных сіл нашай краіны.

Нам трэба зьнішчыць гэтыя фальшывыя, няправільныя думкі, што нашы ворагі маюць гэткую тэхнічную зброю, што мы іх ніколі ня зможам перамагчы. Нашы ўзброеныя сілы маюць у патрэбнай меры тэхніку, маюць таксама зброю па навейшых дасягненьнях тэхнікі і ў гэтай галіне наш вораг ня будзе мець іх больш, чым мы. Мы ня можам ні адну хвіліну забываць, што мы маем адну вялізную зброю, якую ніколі ня меў і ня будзе мець наш вораг—гэта моцная сувязь з шырокімі працоўнымі масамі.

У гады грамадзянскай вайны вось гэтая вялізарная крыніца, галоўным чынам, [illegible]

[illegible]

[illegible] павінны ўзварушыцца і павялічыць сваю энэргію ў штодзённай працы. Задачы ўсіх дзяржаўных і гаспадарчых установаў будуць складацца з таго, каб узмацніць тылавыя пазіцыі нашай сацыялістычнай бацькаўшчыны. Кожнаму павінна быць ясна, што без магутнага гаспадарчага тылу, які будзе забясьпечваць баяздольнасьць краіны ўнутры, бяз гэтага весьці якую-небудзь вайну немагчыма. Мы павінны праверыць становішча найбольш галоўных частак нашай гаспадаркі, каб зараз мы ўжо маглі ведаць, як будзем весьці прамысловасьць, гандаль і сельскую гаспадарку, у выпадку вайны. Нам трэба падрыхтаваць усё патрэбнае для ўнутранай мабілізацыі гаспадарчай магутнасьці краіны, якая павінна будзе служыць галоўнай дапамогай арміі і флёту.

Усё гэта трэба прадугледзіць, калі мы хочам падрыхтаванымі спаткаць ворага.

Рабочыя і сялянскія масы ўжо распачалі ваенную падрыхтоўку. Разьвіцьцё стралковага спорту, навучаньне трымаць зброю розных відаў, падрыхтоўка з кожнага рабочага і селяніна добрага байца—вось што абавязкова павінна быць зроблена.

Гэта зьяўляецца адной з самых сур'ёзных і складаных сучасных задач. Аб гэтым павінна ведаць кожная партыйная, савецкая, камсамольская і прафэсыянальная арганізацыя, гэта павінен ведаць кожны рабочы і селянін, кожны працоўны.

Мы ніколі біз увагі не пропушчалі справы, калі яна датыкалася карэнных, асноўных інтарэсаў рабочае клясы і сялянства. Мы можам спадзявацца, што поруч з інтэнсыўнай працай па набыцьці ваенных ведаў, [illegible]

[illegible] на нас напасьці.

ЧЭМБЭРЛЕН ЗАСНОЎВАЕ СУПРОЦЬ-САВЕЦКІ ФРОНТ.

ЧЭМБЭРЛЕН ЗА «ПРАЦАЮ».

БЭРЛІН, 14-VI. Сёньня ўвечары ў Жэневе адбудзецца нарада Чэмбэрлена, Штрэзэмана, Ізалоі і Вандэрвэльдэ. Ва ўсіх колах адкрыта прызнаюць, што цэнтральным пунктам гутаркі будзе спроба Чэмбэрлена скласьці процісавецкі фронт.

НАЦІСК НА НЯМЕЧЧЫНУ Ў ЖЭНЕВЕ.

БЭРЛІН, 14-VI. У жэнеўскіх колах [illegible]

АНГЕЛЬСКІ КУЛАК НАД АЎСТРЫЯЙ.

ВЕНА, 14. [illegible]

Водгукі на савецкую ноту ў Польшчы.

Суд над забойцаю т. Войкава.

Розэнгольц выступае ў якасьці сьведкі.

МАСКВА, 14-VI. На запросіны польскага надзвычайнага суду выступіць сьведкам па справе аб забойстве Войкава т. Розэнгольц выехаў 14-га чэрвеня ў Варшаву.

Чацьвёрты абаронца Кавэрды.

ВАРШАВА, 14-VI. У якасьці чацьвёртага абаронцы Кавэрды выступае вядомы эндэк Нядзельскі.

Інсьпіраваныя нападкі польскага друку.

ВАРШАВА, 14-VI. Польскі друк інсьпіраваны ў тым напрамку, каб выказаць пачуцьцё абурэньня проці другое савецкае ноты. Друк выказвае думку, што польскі ўрад наогул пакіне ноту без адказу і зьліквідуе ўсё пытаньне шляхам вусных перамоў Патэка з НК Замежных Спраў. Пры гэтым друк усяляка падкрэсьлівае «аднаўленьне чырвонага тэрору ў СССР».

Афіцыёзная «Эпока» паведамляе, аднак, што польскі адказ на другую савецкую ноту будзе дадзен праз некалькі дзён.

«Глос Праўды» (орган пілсудчыкаў) дадае, што ў адказнай ноце польскі ўрад займае ранейшую пазіцыю і зазначыць, што «патрабаваньні другое савецкае ноты ня могуць быць здаволены, як вельмі далёка ідучыя».

У газэтах зьявілася паведамленьне польскага тэлеграфнага агэнцтва з Жэневы, што ўльтыматыўны тон другое савецкае ноты зрабіў у колах Лігі Нацый кепскае ўражаньне.

Залескі ацэньвае ноту спрыяюча.

БЭРЛІН, 13-VI. У гутарцы з жэнеўскім карэспандэнтам «Бэрлінэр Тагэблят» Залескі заявіў наконт другое ноты савецкага ўраду: «Я думаю, што нота ўяўляе сабою вельмі падыходзячую падставу для ўпарадкаваньня інцыдэнту. Першае патрабаваньне савецкага ўраду, каб польскі ўрад зрабіў дакладнае расьсьледваньне, выявіў і засудзіў вінаватых і дапаможнікаў—ужо выканана. Вінаватыя аддадзены надзвычайнаму суду, сьледзтва вядзецца вельмі дакладна, былі ўжыты ўсе меры, каб выявіць, ці ёсьць у наяўнасьці змова, і зроблены шматлікія арышты. Усё-ж выкрыць нічога не ўдалося. Мы зусім не зацікаўлены ў тым, каб цярпець на нашай тэрыторыі арганізацыі, якія здольны выклікаць ускладненьні ў нашых адносінах з СССР. Гэта пярэчыць польскім законам і ні ў якім выпадку ня будзе дапушчана. Што датычыць другога патрабаваньня—аб супрацоўніцтве з савецкімі прадстаўнікамі на сьледзтве, дык у нас на гэты кошт ёсьць выразныя пастановы закону. Пацярпеўшы ў выніку злачынства мае права ўласна браць удзел у сьледзтве і называць сьведак.

Адносна трэцяга патрабаваньня—аб перашкодзе тэрарыстычнай дзейнасьці арганізацый і асоб, я павінен заўважыць, што тэрарыстычныя арганізацыі, дзейнасьць якіх накіравана проці суседняе дзяржавы, у нас, само сабою зразумела, не дазваляюцца, і калі савецкі ўрад дасьць адпаведны матар'ял, мы дакладна расьсьледуем гэтую справу.

Калі мы выявім адпаведныя факты, мы ўжывём меры проці гэтых арганізацый і асоб.

Такім чынам, патрабаваньні высунутыя савецкім урадам, не ствараюць ніякіх перашкод, і я лічу, што інцыдэнт можа быць лёгка ўладжаны. Нота савецкага ўраду вытрымана ў кожным выпадку ў мірным тоне.

Апошнія хвілі жыцьця Войкава.

Заява сэкратара варшаўскага пасольства СССР т. Аркадзева.

МАСКВА. У гутарцы з супрацоўнікам ТАСС першы сэкратар савецкага паўнамоцнага прадстаўніцтва ў Польшчы т. Аркадзеў перадаў аб апошніх хвілях жыцьця Войкава наступнае:

«З моманту стрэлу мінула поўгадзіны, пакуль у паўнамоцным прадстаўніцтве стала вядома аб нападзе на т. Войкава. Паліцыя нам нічога не паведаміла. Тав. Розэнгольц, які быў заняты перавозкаю т. Войкава ў шпіталь, пазваніў нам адтуль а 10-й з паловаю гадзіне раніцы. Такім парадкам, ня менш поўгадзіны т. Войкаў знаходзіўся без належнае мэдыцынскае дапамогі. Тав. Войкаў да апошняга моманту быў пры памяці. Ускрыцьцё цела паказала, што т. Войкаў памёр ад страты крыві, якое ў яго вылілася 3.600 куб. сантымэтраў. Абедзьве раны, адна ў лапатку, а другая ў лёгкае, не зьяўляліся самі па сабе сьмяротнымі.

Рука Англіі ў замаху на Войкава.

Турэцкі друк аб варшаўскім злачынстве.

КАНСТАНТЫНОПАЛЬ, 14-VI. Аб забойстве т. Войкава і злачынскіх выступленьнях у Ленінградзе і Менску, турэцкі друк зазначае, што ва ўсіх гэтых выпадках выразна выдаць кіруючая роля Англіі.

Газэта «Ікдам» піша: Пасьля разрыву англа-савецкіх дачыненьняў увачавідкі выяўляецца, што кансэрватыўны ўрад імкнецца выкарыстаць расейскіх манархістаў і ангельскую разьведку, каб стварыць контррэвалюцыйны рух проці Савецкага Саюзу».

Адна з канстантынопальскіх газэт зьмясьціла паведамленьне аб намеры Урангеля ўчыніць напад на СССР пад загалоўкам: «Апэрэтта-буф, якой не хапае толькі музыкі».

Жалобны сход савецкае калёніі ў Осло.

ОСЛО, 14-VI. У суботу, у памяшканьні паўнамоцнага прадстаўніцтва СССР адбыўся жалобны сход, прысьвечаны памяці т. Войкава. На сходзе прысутнічала ўся савецкая калёнія, старшыня нарвэскае рады прафсаюзаў, прадстаўнікі асобных прафсаюзаў, прадстаўнікі парляманцкіх груп нарвэскае партыі, прадстаўнікі нарвэскае кампартыі і шмат выдатных дзеячоў нарвэскага рабочага руху.

На сэсіі Лігі Нацый.

БЭРЛІН. 13 чэрвеня на ранішнім пасяджэньні рады Лігі Нацый заслухана некалькі малаважных дакладаў. Адначасна адбудзецца гутарка Штрэзэмана з Брыянам. Тэмаю гутаркі будзе міжнароднае становішча, асабліва абвостраньне становішча ў Эўропе, выкліканае разрывам зносін Англіі і СССР. У гэтай нарадзе Чэмбэрлен ня ўдзельнічае.

Спатканьні «міралюбцаў».

БЭРЛІН, 14-VI. Жэнеўскія карэспандэнты ў нямецкім друку паведамляюць, што ўчора адбылася паўтарагадзінная гутарка між Брыянам і Штрэзэманам. Пасьля гутаркі, Штрэзэман наведаў Чэмбэрлена, з якім меў таксама паўтарагадзінную гутарку.

«Бэрлінэр Тагэблят» піша: «Можна сьцьвердзіць, што ўчарайшае спатканьне трох міністраў замежных спраў не дало ніякіх станоўчых вынікаў. Штрэзэман і Чэмбэрлен згадзіліся толькі на тым, што неабходна пры ўсякіх абставінах захаваць мір на ўсходзе, і што для ажыцьцяўленьня гэтае мэты неабходна тэрміновае ўпарадкаваньне спрэчных пытаньняў між Нямеччынай, Англіяй і Францыяй. Перамовы між трыма міністрамі будуць прадоўжаны з удзелам прадстаўнікоў непасрэдна зацікаўленых дзяржаў, галоўным чынам, Польшчы і Бэльгіі.

Француская прэса проці вялікіх уступак Нямеччыне.

ПАРЫЖ, 13-VI. Францускі друк, мяркуючы адносна перамоў між Брыянам, Штрэзэманам і Чэмбэрленам, выказвае думку, што ўсе тры міністры толькі зышліся на кампрамысных пастановах.

«Журнал-дэ-Дэба» піша: «Англія не павінна рабіць адных іх уступак Нямеччыне, нібы каб заахвоціць Штрэзэману барацьбу з нацыяналістамі. Францыя не адчувае патрэбы ў дапамозе Нямеччыны проці СССР. Ніхто так не ненавідзіць Францыю і яе прыяцеляў у цэнтральнай Эўропе—піша далей газэта—як пратануемае авантурыстамі васнпае ўмешваньне Нямеччыны ў справы СССР. Францыя і Нямеччына не павінны распачынаць гэткія выступленьні. Францыя і Англія задаволяцца простым спыненьнем усякіх крэдытаў СССР. Таму няхай не чакаюць ад нас уступак у абмен на праблематычнае супрацоўніцтва ў часе вайны»

Антысавецкія захады Чэмбэрлена ка сэсіі.

БЭРЛІН, 14-VI. Нямецкія палітычныя колы вельмі пэсымістычна ацэньваюць пэрспэктывы сэсіі рады Лігі Нацый. Нямецкія карэспандэнты жэнеўскіх газэт падкрэсьліваюць, што паветра ў Жэневе «лядовае». Нямецкая дэлегацыя ў Жэневе, у зьвязку з англа-савецкім канфліктам, знаходзіцца пад вельмі вялікім уплывам. Водлуг вестак жэнеўскага карэспандэнта «Ахт Ур Абэндблят», адзін нямецкі дзяржаўны дзеяч, які мае вялікі ўплыў на кіраваньне нямецкаю замежнаю палітыкаю, заявіў, што пакуль-што няма чаго думаць аб зьмене палітыкі Нямеччыны ў дачыненьні да СССР.

«Дэйтшэ Альгемайнэ Цэйтунг» заяўляе, нібыта Чэмбэрлен прывез з сабою ў Жэневу для Францыі і Італіі некалькі прапаноў па савецкім пытаньні, мяркуючы зрабіць іх галоўным пунктам падрабязных перамоў. Аб удзеле Нямеччыны ў гэтых перамовах нічога не гаворыцца.

Моцнае паражэньне ППС.

ВАРШАВА, 14-VI. Пасьля паражэньня на выбарах у Прушкове, ППС пацярпела паражэньне на выбарах у больнічную касу ў Влацкове. Рабочая лявіца атрымала 16 мандатаў (на мінулых выбарах—9), ППС—4 (на мінулых выбарах—10), хрысьціянскія дэмакраты—7 (на мінулых выбарах—8), Бунд—1 (на мінулых выбарах—3), левае крыло Поалей-Цыён—1 і правае крыло Поалей-Цыён—1 (на мінулых выбарах Поалей-Цыён не атрымала ніводнага мандата).

БУНТ АРЫШТАНТАЎ-КРЫМІНАЛЬНІКАЎ.

ВАРШАВА, 14-VI. У Гразьдзьвіцкім астрозе выбухнуў бунт крымінальнікаў. Прычына—рэпрэсіі і кепскае харчаваньне.

АДЧЫНЕНЬНЕ СОЙМАВАЕ СЭСІІ.

Абвешчаны дэкрэт польскага прэзыдэнта аб скліканьні надзвычайнае соймавае сэсіі на 20-ае чэрвеня.

ПЛЕНУМ ЦК КП(б)Б.

Пленум ЦК КП(б)Б склікаецца 20 чэрвеня 1927 г.

Павестка дня:

1. Вынікі перавыбараў саветаў (дакладчык т. Хацкевіч).
2. Асновы пяцігадовага пляну разьвіцьця народнай гаспадаркі БССР (дакладчык т. Галадзед).

Сэкратар ЦК КП(б)Б КНОРЫН.

Новая расправа Чан-Кай-Шы над камуністамі.

Загад Чан-Кай-Шы аб арышце правадыроў кампартыі.

ХАРБІН, 13-VI. Шанхайскі карэспандэнт нацыянальнага агэнцтва паведамляе, што шанхайская вайсковая ўлада атрымала загад нанкінскае галоўнае кватэры «арыштаваць Чэн-Ду-Сю (сэкратар кітайскае кампартыі), Джорджа Сю-Чэна (камуніст, міністр юстыцыі уханскага ўраду) і іншых выдатных камуністычных лідэраў». Вайсковай уладзе прапанавана выканаць гэты загад пад страхам сьмерці, не зважаючы на тое, што пералічаных асоб зараз няма ў Шанхаі.

Загад завярае, што гэтыя камуністы, нібыта, падпісалі тайныя ўгаворы з імпэрыялістамі аб перадачы ім ангельскае канцэсіі ў Ханькоу.

Нацыянальнае агэнцтва да гэтага паведамленьня дадае, што «гэта беспадстаўная мана аб канцэсіі шырока распаўсюджваецца сярод кітайскага жыхарства ў якасьці прапаганды проці уханскага ўраду».

У Шанхаі арыштавана яшчэ 18 рэвалюцыянэраў.

ШАНХАЙ, 14-VI. У Шанхаі арыштавана 18 чалавек, западозраных у прыналежнасьці да камуністычнае партыі. 8 арыштаваных, водлуг загаду Чан Кай-Шы, перададзены нанкінскай судовай уладзе.

Прыдушэньне рэвалюцыйнага руху ў Сватоу.

ШАНХАЙ, 14-VI. З Сватоу (правінцыя Гуандунь) паведамляюць, што пасьля нядаўняе расправы з рэвалюцыйнымі элемэнтамі рэвалюцыйны рух часова спыніўся.

Патугі Японіі прымірыць поўнач з поўднем.

ШАНХАЙ, 14-VI. Пекінскі карэспандэнт агэнцтва Рэйтара паведамляе, што ў Пекін прыехаў японскі генэрал Яманашы, якому японскі прэм'ер Танака даручыў паспрабаваць дамагчыся міру між паўночч[?] і поўднем Кітаю.

Перамовы Фын-Юй-Сяна з Нанкіным?

ШАНХАЙ, 12-VI. Апошнімі днямі пачалі надыходзіць весткі аб перамовах Фын-Юй-Сяна з нанкінскім урадам. Гэтыя весткі патрабуюць праверкі.

Перадаюць, што Фын-Юй-Сян намераны выступіць пасрэднікам між Чан-Кай-Шы і ўханскім урадам, у мэтах нібы супольнае барацьбы з Чжан-Цзо-Лінам.

Працэс т. Барадзінай.

ПЕКІН, 14-VI. Суд па справе Барадзінай і савецкіх дыплёматычных кур'ераў назначан на 17-га чэрвеня.

Скончэньне сьледзтва па справе 15-ці грамадзян СССР.

ПЕКІН, 14-VI. Пракурорскі нагляд скончыў дазнаньне па справе 15-ці савецкіх грамадзян, арыштаваных пры наскоку пекінскае паліцыі на савецкае пасольства. Усе матар'ялы па справе перададзены суду.

Грамадзкая думка Англіі за аднаўленьне зносін з СССР.

Ліст нацыянальнае рады па папярэджаньні вайны.

ЛЁНДАН, 14-6. «Нацыянальная рада па папярэджаньні вайны» абвясьціла ў друку ліст, у якім заяўляе: «Пакуль будзе існаваць разрыў між Англіяй і СССР, здавальняючыя эканамічныя і палітычныя адносіны між гэтымі краямі немагчымы. Справа міру ў небясьпецы. Мы просім урад выкарыстаць першы падыходзячы момант для перамоў і абгавору далейшага англа-савецкіх адносін з тым, каб можна было распачаць новы лепшы разьдзел у іх.

У ліку падпісаўшых ліст—лёрд Пармур (рабочая партыя) лёрд Томсон, вядомы пісьменьнік Уэльс, дэпутаты рабочае партыі Кляйнс і Кенворці, біскуп Бірмінгамскі і шмат выдатных прадстаўнікоў навуковых, палітычных і дзелавых кола[ў]

За пашырэньне савецка-нямецкага гандлю.

БЭРЛІН, 11-6. Нямецкая прамысловая газэта «Дэйчэ Бэргверкецэйтунг» радзіць неадкладна заснаваць нямецкае прадстаўніцтва пры Савеце Народнае Гаспадаркі ў Маскве з аддзяленьнямі ў Харкаве і Ленінградзе.

«Мы павінны ўзяць прыклад ад практычных амэрыканцаў» піша газэта—якія, не знаходзячыся ў дыплёматычных зносінах з СССР, адчынілі гандлёвыя палаты ў Маскве і Нью-Ёрку. «Расея будзе жыць і не загіне ніколі»—гэтыя словы аднаго з лепшых знаўцаў сучаснае Расеі мы павінны памятаць заўсёды».

Яшчэ аб парыскай фабрыцы фальшывак.

ПАРЫЖ, 13-VI. «Тан», паведамляючы аб дзьвюх нотах савецкага пасольства францускаму ўраду наконт фабрыкацыі белымі ў Парыжы фальшывых савецкіх дакумантаў, піша: «Мікі Матыньян, які паходзіць з Тыфлісу, прапанаваў пасольствам паўднёва-амэрыканскіх рэспублік купіць у яго дакуманты, якія датычацца савецкае прапаганды. Ён быў хутка выкрыты і 9-га красавіка выслан з Францыі».

Разрыў албана-югаслаўскіх адносін.

ВЕНА, 14-VI. З прычыны настойлівага патрабаваньня Ахмэт-Зогу, албанскі пасланьнік у Белградзе Зэнабег у бліжэйшым будучым пакіне Белград. Такім чынам, канчатковы разрыў дыплёматычных зносін між Югаславіяй і Албаніяй—пытаньне бліжэйшых дзён.

Югаслаўская нота Лізе Нацый.

ВЕНА, 13-VI. Югаслаўская нота Лізе Нацый аб канфлікце з Албаніяй абвінавачвае ў разрыве зносін Албанію, выказвае думку, што статут Лігі Нацый зьяўляецца непрыстасаваным да данага выпадку, і таму просіць Лігу Нацый не абгаварваць арышту Юрашковіча. Калі-ж рада Лігі Нацый прызнае, што інцыдэнт з Юрашковічам, у зьвязку з іншымі абставінамі мае сур'ёзны характар, дык югаслаўскі ўрад гатоў паставіць на абгавар[э]ньне Лігі Нацый увесь комплекс пытаньняў.

Адстаўка румынскага сатрапа ў Бэсарабіі.

ВЕНА, 14-VI. Камісар па справах Бэсарабіі генэрал Раскану (назначаны ў свой час Авэрэску) падаўся ў адстаўку. Братыяну (сучасны прэм'ер) прапанаваў Раскану зьліквідаваць да 20-га чэрвеня ўсе справы камісарыяту, які, згодна паведамленьня «Дзімінэата» будзе распушчаны.

Нямецкія крэпасьці на ўсходзе зьнішчаны.

БЭРЛІН, 13-6. Міністэрства замежных спраў пісьмова паведаміла пасольствы Англіі, Францыі, Італіі і Бэльгіі ў Бэрліне аб скончэньні працы па зьнішчэньні бэтонных крэпасных набудоў на нямецкай усходняй граніцы.

Гімназістыя ля заквесу.

Якая жудасная абсурднасьць! Шэранькім угравымі гімназісьцікам, якія няздольны нават на асабістыя драмы, даручаюць распачынаць гістарычныя трагэдыі!

Трынаццаць год таму назад у душны ліпнёўскі дзень, у горадзе Сараева, выстралам з рэвальвэру быў забіты аўстрыяцкі эрцгэрцаг. Як выявілася, страляў сэрбскі гімназіст Прынцып. Імя гімназіста было хутка і беспаваротна забыта, але выстрал у Сараеве быў першым сыгнальным выстралам сусьветнай вайны, і лёгкі дымок з дула браўнінга абярнуўся ў змрочны дым артылерыйскіх батарэй, які некалькі год абымаў зямлю. Выстрал нікчэмнага гімназістага ў Сараеве аддаўся цяжкім громам пад Сольдау і Вэрдэнам, ён абярнуў палі Эўропы ў брацкую магілу, ён паслужыў доўгачаканым повадам да аднэй з найвялікшых батальных трагэдый чалавецтва.

Зразумела, ня ў нікчэмным гімназістым была справа: яго рука зьявілася толькі рычагом, на які абапіраліся інтарэсы двух бакоў. Зараз-жа пасьля сараеўскага выстралу лёрд Асквіт, тагачасны міністр, сказаў:

— Што нам трэба? Да чаго мы імкнёмся? Што мы хочам набыць? Брытанія складае вялікую і міралюбную абшчыну. Мудрасьцю і мужствам нашых продкаў мы пабудавалі дзяржаву, якая апіраецца на дзьве асновы: свабоду і закон. Але тым ня менш, мы павінны прызнаць, што сіла—найвялікшае права нацыі.

Ня гледзячы на тое, што Брытанская імпэрыя усяляк старалася іграць ролю мімавольна ўцягнутай у імпэрыялістычную вайну, якая нібыта ўступілася за правы малых балканскіх нацый, усё-ж у ёй быў заложан гіганцкі мікроб ваеннай ініцыятывы. Сярод рук, якія падштурхвалі руку гімназістага Прынцыпа, была і адкормленая рука Англіі.

Гімназісты, які страляе, відавочна робіцца традыцыйным мэтадам, канапічным повадам ваеннай правакацыі. Выстрал выхаванца Віленскай гімназіі Барыса Кавэрда ў т. Войкава пасланы з тым-жа разрахункам, што і некалі выстрал другога гімназістага Прынцыпа. Якая жудасная абсурднасьць—шэранькім угравым гімназістым, няздольным нават на асабістыя драмы, даручаецца распачынаць гістарычныя трагэдыі! Рэвальвэрны выстрал на варшаўскім вакзале мае на віду мільёны наступных выстралаў, і яго лёгкі дымок павінен, згодна разрахунку, абярнуцца ў цяжкі дым вайны, праўда, ужо без грацыёзных конных атак, філігранага манэўраваньня, але з нявіданай і сьмяротнай зброяй міралюбных хімікаў, гаагскіх прафэсараў і нобэлеўскіх лаўрэатаў міру.

Так, рашуча, «свабода, закон» і... правакацыя—«найвялікшыя са стаўпоў Брытанскай дзяржавы». Лёрд Асквіт быў зусім праў. Якіх толькі самых выпрабаваных прыёмаў—ад налёту ў Пекіне да налёту ў Лёндане не перапрабавалі ангельскія дыплёматы дзеля таго, каб справакаваць шостую часьць сьвету. Мінулы май сапраўды можна назваць—«вясёлы месяц май». Але калі ўсё-ж цьвёрдалобым не ўдалося справакаваць цьвёрдакаменных, яны зьвярнуліся да старога і надзейнага сродку. Яны вывелі на сцэну традыцыйнага гімназістага і ўлажылі яму ў руку традыцыйны браўнінг. Гімназісты—ён не падвядзе.

І ён, сапраўды, не падвёў. Савецкая дыплёматыя страціла аднаго з самаадказьнейшых працаўнікоў. Савецкая краіна страціла аднаго з найлепшых грамадзян...

Мы ведаем, што за гэтымі выстраламі хаваюцца пастаянныя бомбы будучай вайны. На ўзрыў патронаў з дула варшаўскага браўнінга савецкая краіна адкажа новым узрывам рабочай энэргіі, новым зарадам спакою, новым парывам творчасьці ў вялікім будаўніцтве сваёй абароны. Рэспубліка адкажа той зьяднанасьцю сэрцаў, якою заўсёды адзначаюцца бальшавікі ў мінуты небясьпекі. І яна не дазволіць гімназістым падымаць занавес сусьветных чалавечых трагэдый!

ур.

Пралетарыят не дапусьціць да вайны.

Эдо Фымэн заклікае аднавіць адзінства рабочых радоў.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 14-6. У гутарцы з карэспандэнтам ТАСС Фімэн, які знаходзіцца ў Гельсінгфорсе, [illegible]

Масавы камуністычны мітынг у Лёндане.

ЛЁНДАН, 12-VI. Сёньня ў Трафальгар-скверы па арганізаванай камуністамі і камсамолам дэманстрацыі брала ўдзел 3.000 чалавек. [illegible] «мір з СССР», «прэч урад Балдвіна».

АДЗІНЫ СУСЬВЕТНЫ ФРОНТ РАНЕЙШЫХ ФРАНТАВІКОЎ ПРОЦІ ПАГРОЗЫ ВАЙНЫ.

ПАРЫЖ, 14-6. У Брусэлі [illegible]

Сьмерць пісьменьніка Джэрома.

ЛЁНДАН, 14-VI. Памёр вядомы пісьменьнік-гумарыст Джэром К. Джэром.

У Заходняй Беларусі.

ПАВЕТРАНАЯ КАТАСТРОФА Ў ГОРАДНІ.

Гэтымі днямі на беразе Нёмна ў Горадні дашчэнту разьбіўся вайсковы самалёт 11-га авіяцыйнага палка.

Лётчык—паручык Ганеўскі паранены.

ГУРАГАН У ЗАХ. УКРАІНЕ.

Над горадам Яраслаўлем, Львоўскага ваяводзтва пранёсься надзвычай вялікі гураган. У Яраслаўлі завалілася некалькі дамоў. У ваколічных вёсках зьнішчаны пасевы на 50 працэнтаў.

НОВЫЯ АРЫШТЫ.

Гэтымі днямі палітычная паліцыя арыштавала 6 украінцаў-студэнтаў львоўскага ўнівэрсытэту па абвінавачаньню ў прыналежнасьці да камуністычнай партыі Зах. Беларусі.

На гэтай-жа справе зроблены арышты ў Кракаве, Тарнове і Бохні.

ПРЫХІЛЬНАЯ ДЗЯРЖАВА, СУСЕДНЯЯ...

Гумарэска.

Справа ідзе аб суседняй і прыхільнікай да нас дзяржаве.

У гэтых пытаньнях трэба быць надзвычайна дэлікатным, трэба быць не фэльетаністам, а, як Маякоўскі казаў, «облаком в штанах»...

Быў я гэтымі днямі на тэй станцыі, дзе стаіць пагранічны слуп з суседняю дзяржаваю.

Глянуў я да слупа—Беларусь навокал, глянуў за слуп—зноў Беларусь, на слуп глянуў—«Польска» напісана.

—..«Польска»...Ну і жартаўнікі,—надумаў я... Выдумаюць жа гэткае...

І мяне таксама ахапіў жартаўлівы настрой. Я і пажартаваў:

— Вы, пажартаваў я, над вашым слупам з шыльдай «Польска» падвесьце яшчэ і гэткія словы з Козьмы Пруткова:

— «Когда ты над клеткай слона увидишь надпись буйвол, — не верь своим глазам!»

Жартаваць, дык ужо жартаваць! Вось тагды, абнадзеіў я, сьмяяцца будуць...

Крыху далей на гэтым жа слупе польскі «ожэл» намалёваны.

Паглядзеў я на яго, нічога, «двадвесьце пенць» ня крычыць, «пся крэў» таксама, ну, думаю значыць, дружная суседняя дзяржава і хацеў ужо бліжэй падыйсьці.

Не дазваляюць!

Усё!.. А далей па за слупам, як акадэмік Карскі пісаў, пачынаецца «культурны край», альбо край, «где все обильем дышет»!..

Край, які нельга ня любіць, бо малады ён, а працавіты: турмы будуе, нацменшасьці граміць, беларускія лясы высякае, нашыя школы зачыняе.

Дружны край суседні! . . . . .

. . . .

. . . .

Калі якія небудзь польскія газэты выкажуць добры густ і перадрукуюць гэтую гумарэску, ганарар прашу перадаць у фонд «престарелых мыслителей» з міністэрства асьветы Польшчы.

Алёша.

За абарону СССР і кітайскай рэвалюцыі.

(Да вынікаў пленуму ВККІ).

Сусьветная вайна 1914-1918 г., з прычыны апартунізма і згоднiцтва II Інтэрнацыяналу апанавала раптам непадрыхтаваную рабочую клясу, адзіную моц, якая магла-б перашкодзіць крывавай бойцы.

Рабочыя масы не падрыхтоўваліся загадзя да барацьбы проці ваеннай небясьпекі і таму ня былі ў стане перашкодзіць правакацыйнай палітыцы імпэрыялістычных урадаў і выбуху вайны. Наадварот, дзякуючы здрадніцтву сацыял-дэмакратыі, агаласіўшай неабходнасьць «абароны сваёй бацькаўшчыны», масы працоўных дазволілі сябе абярнуць у бязвольнае мяса гармат на прыемнасьць капіталістычнай прагавітасьці.

Цяпер ня той час.

Пагроза новых войнаў расьце з кожным днём, але рабочая кляса ўжо ня будзе апанавана зьняпацку. Яна навучана горкім вопытам 1914-1918 г., яго лепшая частка арганізавана ў камуністычныя партыі і III Камуністычны Інтэрнацыянал і пад іх кіраўніцтвам працоўныя масы ўжо зараз маюць магчымасьць змагацца проці насоўваючайся небясьпекі вайны.

Тэзісы аб вайне і ваеннай небясьпецы, прынятыя нядаўна скончыўшымся VIII пленумам Выканаўчага Камітэту Камуністычнага Інтэрнацыяналу і зьяўляюцца для камуністычных партый, для працоўных усяго сьвету кіраўніцтвам у гэтай барацьбе.

Як зазначаюць тэзісы, у сучасны момант магчымы войны трох тыпаў: 1) войны імпэрыялістычных дзяржаў між сабаю; 2) нацыянальна-рэвалюцыйныя, у тым ліку калёніяльныя, войны проці капіталізму і 3) войны капіталістычнай контр-рэвалюцыі проці пралетарскай рэвалюцыі і краіны сацыялізму, якая будуецца.

Ня гледзячы на замежныя мірныя адносіны між буржуазнымі дзяржавамі, супярэчнасьці іх інтарэсаў усё абвастраюцца і пагроза ўзброеных стычак, пагроза вайны між імпэрыялістычнымі дзяржавамі ўсё расьце.

Барацьба рабочае клясы і кампартыі проці гэткай вайны вызначаецца ў сучасны момант тымі лёзунгамі, якія ў 1914 г. казаў Ленін: «вайна вайне», «паражэньне сваёй бацькаўшчыны», «ператварэньне імпэрыялістычнай вайны ў грамадзянскую». Не фальшывыя пацыфісцкая балтаўня меншавікоў, не «байкот вайны», не дэкларацыі аб усеагульнай стачцы, не індывідуальны сабатаж і адмова ад вайсковай павіннасьці, а масавы рух, масавая барацьба проці вайны ня толькі калі яна выбухне, але ўжо зараз у падрыхтоўчы да вайны пэрыяд.

Але «усе супярэчнасьці капіталістычных дзяржаў паміж сабою адыходзяць на другі плян перад асноўным водападзелам, падзяляючым сьвет на два лягеры: у адным СССР і рэвалюцыйны Кітай, а ў другім—капіталістычны сьвет. Кітай і СССР—гэта два вузлавыя пункты ўсяго міжнароднага становішча». «Гэта—два невычарпаемыя рэзэрвуары сыравіны і два вялізныя рынкі. Барацьба за гэтыя два вялізныя рынкі ёсьць пытаньне жыцьця і сьмерці для міжнароднага капіталу».

У сучасны момант у цэнтры падзей стаяць ня толькі сутычкі між імпэрыялістычнымі дзяржавамі, колькі падрыхтоўка вайны проці СССР, г. зн. «вайны капіталістычнай контр-рэвалюцыі проці пралетарскай рэвалюцыі і краіны сацыялізму, якая будуецца», і фактычна ўжо распачатая вайна ў Кітаі, г. зн.—«нацыянальная рэвалюцыйная вайна проці імпэрыялізму».

Барацьба сусьветнага капіталу, на чале якога стаіць ангельскі, проці СССР і проці кітайскай рэвалюцыі—вось галоўная небясьпека для ўсяго чалавецтва, для працоўных усяго сьвету—назначае выканком Камінтэрну.

І таму, цяпер галоўны лёзунг для кампартыі, для пралетарыяту гэта—«абарона СССР, абарона кітайскай рэвалюцыі.

Для ажыцьцяўленьня гэтага лёзунгу рабочыя капіталістычных краін у вайне проці Кітаю і СССР павінны быць паражэнцамі адносна сваіх капіталістычных урадаў і павінны актыўна змагацца за перамогу працоўных мас Кітаю і СССР. Салдаты імпэрыялістычных армій павінны братацца з рэвалюцыйным войскам і пераходзіць у адпаведны момант на бок рэвалюцыйных войск. Забастоўкі транспартных рабочых, рабочых ваеннай індустрыі, усеагульныя забастоўкі—вось сродкі, якія павінна ўжыць рабочая кляса ў рашучы момант для абароны Кітаю і СССР. Але каб перашкодзіць спробе нападу на СССР, каб не дапусьціць паражэньня кітайскай рэвалюцыі, кампартыя неадкладна павінна разгарнуць шырачэнную антываенную кампанію.

Выкрыцьцё імпэрыялістычных інтрыг і здрадніцтва меншавікоў; арганізацыя камітэтаў «Рукі прэч ад Кітаю і ад СССР»; дэманстрацыі проці вайны, у тым ліку дэманстрацыі жанчын, дзяцей, інвалідаў; агітацыя за ўсеагульную стачку; барацьба з фашызмам і арганізацыя саюзаў чырвоных франтавікоў; праца ў арміі, флёце, сярод маладняка, сярод спартыўных арганізацый; антываенная праца сярод транспартнікаў, гарнякоў, мэталістаў і інш.—вось, што неадкладна, як адзначае пленум ВККІ, павінны рабіць замежныя кампартыі...

Толькі разгарнуўшы з вялізнай энэргіяй гэткую антываенную кампанію і распачаўшы барацьбу з вайною, пралетарыят можа абараніць Савецкі Саюз і кітайскую рэвалюцыю і абярнуць імпэрыялістычную вайну, калі яна выбухне, у грамадзянскую.

А. Я.

У Саюзных Рэспубліках.

„НАШ АДКАЗ ЧЭМБЭРЛЕНУ".

ЛЕНІНГРАД, 14-VI. Прэзыдыум Ленінградзкага савету ў адозьве да ўсіх працоўных Ленінграду заклікае ўзяць актыўны ўдзел у складаньні фонду «Наш адказ Чэмбэрлену». **Прэзыдыум асыгнаваў з сваіх сродкаў у гэты фонд 3 тысячы рублёў.**

Саюз савецкіх і гандлёвых служачых у адказ на пагрозу імпэрыялістаў пабудуе самалёт «Савецкі і гандлёвы служачы Ленінграду». **Праўленьне саюзу асыгнавала з сваіх сродкаў 3 тысячы рублёў.** Губэрскі аддзел саюзу падае ў ЦК саюзу прапанову пабудаваць эскадрыльлю на сродкі савецкіх і гандлёвых служачых.

* * *

ІВАНА-ВАЗЬНЯСЕНСК, 14-VI. Згодна няпоўных вестак у фонд «Наш адказ Чэмбэрлену» ужо асыгнавана **блізка 7-мі тысяч рублёў.**

* * *

МАСКВА, 15-VI. Калегія НК Замежных Спраў ухваліла на сваей нарадзе ад 15-га чэрвеня **асыгнаваць тысячу рублёў у фонд «Наш адказ Чэмбэрлену» замест вянка на магілу Войкава,**

Вайна вайне.

Адозва фэдэрацыі савецкіх пісьменьнікаў да інтэлігенцыі ўсіх краёў.

МАСКВА. Сход фэдэрацыі савецкіх пісьменьнікаў ухваліў рэзалюцыю-зварот да інтэлігенцыі ўсіх краёў, у якой гаворыцца:

«Мы заклікаем вас да самага энэргічнага пратэсту проці небясьпекі, якая набліжаецца: «абвясьціць вайну вайне», у грамадзкіх выступленьнях, вашымі творамі — усімі магчымымі сродкамі змагайцеся проці вайны з СССР; скажыце праўду працоўным і інтэлігенцыі вашых краёў аб нашым мірным будаўніцтве для дабрабыту ўсяго чалавецтва і аб новых шалёных спробах заліць крывёю першую рэспубліку працоўных.

За культуру, за мір, за сацыялістычнае будаўніцтва».

18 НОВЫХ АГІТАТАРАЎ ЗА СССР.

Ліст нямецкае дэлегацыі спартсмэнаў ленінградзкім рабочым.

ЛЕНІНГРАД, 15-VI. На імя старшыні губпрафсавету т. Угарава з Саксоніі атрыман ліст ад нядаўна наведаўшае дэлегацыі спартсмэнаў рабочага гімнастычнага спартыўнага саюзу Нямеччыны. Выказваючы падзяку дзяржаўным і прафэсыянальным арганізацыям Масквы, Ленінграду і Украіны за дапамогу ў азнаямленьні з СССР, дэлегацыя заяўляе: «У нашай асобе СССР набыў 18 новых прыяцеляў, 18 новых агітатараў і захопленых прыхільнікаў паведамляць аб усім, што яны бачылі ў СССР».

Ліст надпісан усімі 18-цю членамі нямецкае спартыўнае дэлегацыі.

ЗА АДЗІНСТВА ЛЕНІНСКІХ ШЭРАГАЎ.

ПЛЕНУМ ЦК КАМПАРТЫІ ГРУЗІІ ПАТРАБУЕ СПЫНІЦЬ ДЭЗАРГАНІЗАТАРСТВА АПАЗІЦЫІ.

ТЫФЛІС. Аб'яднаны пленум ЦК і ЦКК кампартыі Грузіі, заслухаўшы паведамленьне аб дэзарганізатарскім выступленьні т. т. Троцкага і Вуевіча на апошнім пленуме выканкому Камінтэрну, ухваліў рэзалюцыю, у якой зазначана: «Сьцьвярджаючы, што апазіцыя ў асобе Зіноўева і Троцкага груба парушыла сваё абяцаньне ад 16-га кастрычніка, пленум ЦК і ЦКК патрабуе ад ЦК УсеКП(б) рашуча спыніць дэзарганізатарства апазіцыянэраў, якія паганяць партыю, і ўзьнімае перад ЦК УсеКП пытаньне аб выключэньні іх з складу ЦК УсеКП на аснове пастаноў X зьезду партыі.

Страты ад навальніцы ў Калускай губ.

КАЛУГА, 14-VI. Вялікаю павальніцаю ў Масальскім і Спаса-Дзем'янаўскім паветах зьнесены дзесяткі млыноў і мастоў. Страты звыш 50.000 р.

Пахаваньне т. Іванова.

КІЕЎ, 15-6. Учора з Масквы прывезена труна з целам Іванова.

Для спатканьня цела Іванова вышаў шматтысячны натоўп. Сярод шматлікіх дэлегацый вылучаюцца рабочыя кіеўскіх заводаў з вянкамі жывых кветак.

Увечары ў парку Рэвалюцыі адбылося пахаваньне Андрэя Іванова. Каля магілы быў наладжан жалобны мітынг, на якім выступалі прадстаўнікі саюзнага і ўкраінскага ўраду, прадстаўнікі партыйных, савецкіх і прафэсыянальных арганізацый Кіева, Адэсы і Харкава, а таксама рабочыя Чырвоназнаменскага заводу.

Тав. Іваноў пахаваны ў агульнай брацкай магіле разам з загінуўшымі ў Кіеве ў Кастрычнікавыя дні.

Пажары.

ПАКРОЎСК, 14-VI. Вялікім пажарам у сяле Мардовае зьнішчана 126 двароў.

ЖЫТОМІР, 14-VI. 13-га чэрвеня ўвечары выбухнуў пажар у памяшканьні акруговага выканкому, дзе разьмеркавана значная частка акруговых аддзелаў. Пры актыўным удзеле вайсковых часьцей удалося адстаяць землеўпарадкаваўчы тэхнікум і іншыя суседнія памяшканьні. У агні загінула вялікая частка памяшканьня выканкому.

Вядзецца дазнаньне.

Новыя тэкстыльныя фабрыкі.

ІВАНАВА-ВАЗЬНЯСЕНСК, 14-VI. Трэстам Івтэкстыль пушчана Стара-Пічуская ткацкая фабрыка. 15-га чэрвеня назначан пуск Пагарэлкаўскай фабрыкі. Абедзьве фабрыкі агульнаю моцнасьцю ў 2.200 ткацкіх варстатаў.

Дэманстрацыя пралетарскае магутнасьці.

ЧЫТА, 14-VI. Пры ўрачыстых абставінах у прысутнасьці прадстаўнікоў прафэсыянальных і сялянскіх арганізацый адбылося адчыненьне лягераў і ваенных спартыўных выпярэднiцтваў.

Урачыстасьць абярнулася ў вялічэзную дэманстрацыю пралетарскае магутнасьці і гатоўнасьці арміі і тылу да адпору міжнародным правакатарам.

РЭДАКЦЫІ ЦО ЦК КП(б)У „КОМУНІСТ".

Г. Харкаў.

Супольная барацьба з сацыяльным і нацыянальным прыгнечаньнем у мінуўшчыне братняю сувязьзю зрадніла нас.

Сацыяльна-нацыянальнае вызваленьне пад штандарамі Кастрычніка, разгорнутыя ім прасторы для разьвіцьця нашых краін, супольная праца над пабудовай сацыялізму цяпер, нарэшце, гнёт, які там за мяжою пануе над галовамі працоўных Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі,—усё гэта прымушае нас з асаблівою ўвагаю сачыць за кожным момантам сацыялістычнага будаўніцтва ў братняй нам Савецкай Украіне.

Вось чаму і сёньня рэдакцыя газэты «Савецкая Беларусь» шле братняе прывітаньне рэдакцыі і супрацоўнікам газэты «Комуніст» у дзень гадавіны пераходу газэты на ўкраінскую мову.

Нацыянальная палітыка камуністычнай партыі дала нацыянальнасьцям б. Расеі фактычныя магчымасьці нацыянальнага разьвіцьця, якое зьяўляецца аднэй з перадпасылак сацыялістычнага будаўніцтва.

Адкінуўшы лёзунгі буржуазнага і нацыянал-дэмакратычнага самавызначэньня нацыянальнасьцяў, камуністычная партыя і савецкая ўлада далі раней прыгнечаным нацыянальнасьцям шырокую магчымасьць разьвіваць і разгортваць свае занядбаныя культуры.

Пераход «Комуніста»—цэнтральнага органу ЦК КП(б)У на ўкраінскую мову служыць залогам яшчэ большага ўзмацненьня саюзу рабочых і сялян Украіны, разьвіцьцю і паглыбленьню сацыялістычнага будаўніцтва на Украіне.

Вітаючы „Комуніста" з першай гадавінай працы на ўкраінскай мове, рэдакцыя газэты «Савецкая Беларусь» пераконана, што крок, зроблены ў мінулым годзе, дасьць багаты плён.

Няхай жыве „Комуніст".

Няхай жыве камуністычная партыя.

Няхай жыве саюз рабочых і сялян,

Няхай жыве і красуе Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

Адказны рэдактар **КУДЗЕЛЬЧА.**

САВЕЦКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ—САВЕЦКАЯ СЫРАВІНА.

Балянс сыравіны нашае прамысловасьці складаецца з двух галін: 1) найбольшую частку сыравіны фабрыкам і заводам дае сялянская гаспадарка і 2) значна меншую частку—імпорт сыравіны з-заграніцы.

Зразумела, што чым больш сыравіны будзе выраблена ўнутры краіны, тым менш яе трэба выпісваць з-заграніцы, і тым менш прыйшлося-б выдаць залатой валюты на пакупку чужаземнай сыравіны. Дзякуючы ўжытым савецкім урадам захадам, залежнасьць савецкай прамысловасьці ад замежнай сыравіны паступова зьмяншаецца. Зараз мы выпісваем з-заграніцы, галоўным чынам, бавоўну, частку сыравіны для скуранай вытворчасьці і інш.

Якія галіны прамысловасьці адчуваюць патрэбу ў савецкай сыравіне? Зусім зразумела, што сюды адносяцца ўсе выгляды апрацоўваючай прамысловасьці, якія працуюць на сыравіне, што дае сельская гаспадарка.

Для разьвіцьця тэкстыльнай прамысловасьці неабходны: лён, пянька, бавоўна, кенаф; для разьвіцьця крахмальна-патачнай прамысловасьці патрэбна бульба, кукуруза; цукровая прамысловасьць можа разьвівацца толькі пры наяўнасьці належнай колькасьці цукровых буракоў; маслабойнай вытворчасьці патрэбна масланасеньне: лён, каноплі, падсонечнікі і інш.; бровараніцтву патрэбны: бульба, ячмень, кукуруза; для разьвіцьця скуранай прамысловасьці неабходна скураная сыравіна; для ваўнянай прамысловасьці—воўна і г. д.

Каб маглі беспарабойна разьвівацца вышэйазначаныя галіны апрацоўваючай прамысловасьці, неабходна разьвіцьцё культур і гадоўля жывёлы, г. зн. такіх галін сельскае гаспадаркі, што па сутнасьці могуць разьвязаць праблему савецкай сыравіны.

У якім становішчы знаходзяцца гэтыя галіны сельскае гаспадаркі?

Пасяўная плошча тэхнічных культур, пачынаючы з 1923 году (за выключэньнем 1926 г.) бязупынна павялічвалася. Калі пасяўная плошча ўзрасла за апошнія тры гады да 105 процантаў у адносінах да 1916 году, дык пасевы лёну павялічыліся да 109 проц., пасевы каноплі—да 133 проц., а пасевы падсонечніка—амаль да 172 проц. У сувязі з крызісам тэхнічнай культуры ў 1926 г., савецкі ўрад радам законадаўчых актаў 1927 г. ухваліў меры, накіраваныя да разьвіцьця тэхнічных расьлін. Да гэтых мер адносяцца: падвышэньне загатоўчых цэн на прадукты некаторых тэхнічных культур, аб дачы палёгкаў па адзінаму сельска-гаспадарчаму падатку, зьмяншэньне прадажных цэн на хлеб у раёнах вытворчасьці тэхнічна-прамысловых расьлін, водпуск сродкаў на агрыкультурныя мерапрыемствы і інш.

Побач з гэтым былі прыняты адпаведныя меры да палепшаньня і разьвіцьця гадоўлі жывёлы: у прыватнасьці, палепшана праца па загатоўцы скур, утворана спэцыяльнае таварыства «Овцевод», якое вядзе працу па разьвіцьцю аўчарства, каб мець воўну для нашай прамысловасьці і г. д.

Зразумела, што для поўнага вырашэньня праблемы савецкай сыравіны, вышэйпералічаных мер яшчэ мала.

Недарэмна Зьезд Саветаў ухваліў мерапрыемствы ўраду ў справе разьвіцьця тэхнічных культур і сыравіннай базы наогул для нашай прамысловасьці, прызнаў неабходным далейшае паглыбленьне і пашырэньне гэтых мерапрыемстваў, маючых вялізнае значэньне, як для разьвіцьця апрацоўваючай прамысловасьці, так і для інтэнсыфікацыі сельскае гаспадаркі, барацьбы з аграрным перанасяленьнем і інш.

«Зьезд даручае ўраду зьвярнуць асаблівую ўвагу на неабходнасьць далейшай усялякай дапамогі росту і ўзмацненьню сельска-гаспадарчай сыравіннай базы прамысловасьці, на неабходнасьць прыняцьця мер да павялічэньня таварнасьці і параённай спэцыялізацыі сельскае гаспадаркі, і да разьвіцьця экспортных яе галін.

Зьезд падкрэсьлівае сур'ёзнае значэньне вышэйазначаных мерапрыемстваў да разьвіцьця працаёмкіх культур для барацьбы з аграрным перанасяленьнем і дзеля выкарыстаньня на месцы лішняй сялянскай працы». Гэткія дырэктывы Зьезду Саветаў.

Дзеля выкананьня гэтай дырэктывы савецкі ўрад дадаткова ўхваліў шэраг мер, забясьпечваючых у сёлетнім годзе пашырэньне пасеваў і палепшаньне якасьці тэхнічных культур.

Посьпех мерапрыемстваў ураду будзе ў значнай ступені залежаць ад самадзейнасьці сялян-вытворцаў і ад той агрыкультурна-гаспадарчай дапамогі, якая ім павінна быць дадзена на месцы.

Побач з пашырэньнем пасеваў і палепшаньнем якасьці тэхнічных культур, павялічэньнем ураджайнасьці, неабходна зьвярнуць цільную ўвагу на каапэраваньне сялян-вытворцаў і на разьвіцьцё тэхнічнай перапрацоўкі прадукцыі тэхнічных расьлін непасрэдна ў вёсцы.

Каапэраваньне і індустрыялізацыя працэсаў сельска гаспадарчай вытворчасьці ў гэтай галіне зьяўляюцца па сутнасьці найважнейшымі мерапрыемствамі, якія павінны праводзіцца пры дапамозе самой дзяржаўнай прамысловасьці.

Толькі пры ўмовах правядзеньня цэлай сыстэмы арганізацыйна-гаспадарчых і культурна-тэхнічных мерапрыемстваў можа быць з посьпехам вырашана праблема савецкай сыравіны для нашай сацыялістычнай прамысловасьці.

П. Ляжнёў-Фінькоўскі.

ШЛЯХІ ГІШПАНСКАЙ ДЫКТАТУРЫ.

Нядаўна вышэйшы ваенны суд у Мадрыдзе судзіў загаворшчыкаў, якія хацелі пізрынуць дыктатуру.

Перад судом прайшло 30 чалавек. Якраз тут і пачынаецца трагічны для Прыма-дэ-Рывэра эфэкт, які заключаецца ў сацыяльным складзе падсудных. Такой разнастойнай грамады ня бачыў на сваіх лаўках ніводзін суд у сьвеце.

Шэраг загаворшчыкаў распачынаецца старэнькім фэльдмаршалам гішпанскай арміі генэралам Вэйлер, ідзе праз галоўнага інспэктара арміі генэрала Ашлера, лідэраў рэспубліканскай партыі Барабарыё і Дамінго, ахапляе шмат афіцэраў і канчаецца нікому невядомымі імёнамі рэпарцёраў, прыказчыкаў і звычайных рабочых з лягеру камуністычна і анархічна настроеных мас.

Не зважаючы на такі розны склад, загаворшчыкі дзейнічалі досыць дружна і паладжана. Справа іх загублена шофэрам, які зьяўляўся пастаянным агентам ахранкі.

Мэтаю змовы былі: нацыянальны збор, свабода друку і слова, прызнаньне рабочых арганізацый, амністыя ўсім палітычным вязьням (у тым ліку і забойцы ў 1921 г. міністра-прэзыдэнта), рэформа канкардату з Ватыканам, права забастовак, палепшаньне быту вязьняў і неабмежаванае права палітычных выступленьняў. Генэрал Прыма-дэ-Рывэра ў часе пераходу ўлады ў рукі загаворшчыкаў павінен быў быць забіты. У сьпіс, аднак, былі занесены і некаторыя іншыя міністры.

Справе загаворшчыкаў, здавалася, нішто не перашкодзіць. Прынамсі яны самі ў гэтым былі вельмі ўпэўнены. Прыгатавалі маніфэст, выпрацавалі дыспазіцыю, назначылі момант выступленьня, але тут і выявілася, што іх здрадзілі, што яны абкружаны адусюль паліцыяй. Арышты, суд, астрог. Эпілёг шмат якіх змоваў. Сам фэльдмаршал і яшчэ адзін генэрал апраўданы.

У дадзеным выпадку важны, аднак, ня вынік працэсу. Важны яго вонкавы бок. Ён паказаў, што сучасная дыктатура Прыма-дэ-Рывэра нагэтулькі непапулярная ў краі, што проці яе не задумаліся аб'яднацца сьвятлейшыя генэралы, якія, здавалася-б, карыстаюцца ўсімі прывілеямі рэжыму, з дробнымі рамесьнікамі з рабочых. Праўда, ні партыя сацыялістаў, ні партыя камуністаў у змове ўдзелу ня брала, а рабочыя ўдзельнічалі ў ёй па ўласнай ініцыятыве. Ад гэтага марны лёс гішпанскай дыктатуры ніколькі ня зьмяншаецца.

Пакуль ішла ломка парляманцкага рэжыму, скасаваньне свабоды слова, сходаў і інш., Прыма-дэ-Рывэра мог думаць, што ён нешта робіць і з гэтага ўрэшце што-небудзь ды выйдзе. Але вышаў—тупік, абмежаваны трагічным пытаньнем: а што-ж далей?

Дыктатура—мера часовая. Гэта некаторым парадкам фізыялёгічная рэакцыя, магчыма, часамі няўхільная, але ўсё-ж такі часовая. Гішпанія гэтай рэакцыі ня можа больш вытрымаць і яна рашуча жадае вярнуцца прынамсі да таго, чым яна жыла і дыхала да 14-га верасьня 1923 г (дзень захопу ўлады Прыма-дэ-Рывэрам).

І ня дзіва. За бортам палітычнага жыцьця дзяржавы апынуліся ня толькі сацыялісты, лібэралы ці камуністы, але самі кансэрватары. Уладу падзяліла між сабою кучка лепшых, якія апроч прыхільнасьці да дыктатуры нічога больш і ведаць ня хочуць. З гэтае прычыны кожная страла, накіраваная ў гэту кучку ўзурпатараў, лічыцца вельмі жаданаю. Вось чаму папалі адзін аднаму рукі ўчарайшыя (і заўчарайшыя) ворагі: генэрал-фэльдмаршал і рабочы. Дыктатура Прыма-дэ-Рывэра—гэта няшчасьце і хвароба ўсёй нацыі.

Другім кволым пунктам Гішпаніі ў данны момант зьяўляецца Танжэр. Прыма-дэ-Рывэра яшчэ летась заявіў, што Танжэрам павінна ўладаць ня Францыя, а Гішпанія. Гэта, бадай, адзінае выступленьне дыктатара, якое адпавядае жаданьням усёй буржуазнай і капіталістычнай часткі краю.

Танжэр—гэта ключ да гішпанскага Марока. Праз яго ішла ў свой час рыфам зброя, харч, агітацыйная літаратура. Французы рабілі выгляд, што нічога ня бачаць, ня думаючы, зразумела, што гэта-ж зброя потым будзе накіравана проці іх саміх.

Гішпанскі імпэрыялізм імкнецца заўладаць Танжэрам абавязкова, у крайнім выпадку атрымаць там права пануючай большасьці, якое зараз належыць французам. Але Францыя аб жаданьні Гішпаніі нічога ня хоча і чуць. А калі напор Прыма-дэ-Рывэра робіцца асабліва моцным, яму кажуць: добра, мы (г. зн. французы) згодны адступіцца ад сваіх правоў, але не на карысьць Гішпаніі, а на карысьць інтэрнацыяналізму. Няхай Танжэр будзе інтэрнацыянальным.

Зразумела, што такое вырашэньне пытаньня зусім не падабаецца дыктатарам, а падтрымаць іх патрабаваньні з боку ніхто ня хоча. Выходзіць, што і ў замежнай палітыцы іх справа ўперлася ў сумны тупік.

Мадрыд.

Дон-Касьяно.

Кавэрды і кампанія.

Як ужо часткаю вядома з газэт і як той, хто піша гэтыя радкі, прыпамінае сабе ўсё, што датычыць прозьвішча «Кавэрда», справа з гэтымі агідлымі цяпер сям'ю літарамі распачалася на віленскім грунце і вось як.

У 1922 г. сярод віленскіх беларусоў зьявілася якаясь-та Ганна Кавэрда, у якой было трое дзяцей: сын—Барыс і дзьве меншыя дачкі. Яна казала, што прыехала з СССР і знаходзіцца ў дрэнным матар'яльным становішчы, што з мужам ня жыве, бо ён яе кінуў і знаходзіцца недзе ў Гарадзеншчыне.

Як вядома, летам 1922 г. у Польшчы распачалася перадвыбарная кампанія ў сойме, і той, хто прымаў удзел у гэтай кампаніі ў Заходняй Беларусі, скора пачуў, што ў Гарадзеншчыне і Берасьцейшчыне распачаў сваю працу якісь-та «працоўны сялянскі саюз», адным з дзеячоў якога зьяўляецца Кавэрда (бацька), а пратэгуе яму з Варшавы вядомы Савінкаў, памагаючы як грашыма, так і агітацыяй праз расейскую белагвардзейскую газэту «Свобода».

Акцыя Кавэрды-Савінкава ня мела, аднак, посьпеху і неяк так і памёрла. Аднэй з прычын заняпаду гэтай акцыі трэба лічыць раптам усплыўшую акцыю іншых палітычных элемэнтаў, пасьпеўшых аб'яднацца па «Усходніх крэсах», так званых «крэсавякоў» і «пілсудчыкаў» з «генэралам» Булак-Балаховічам, які павінен быў пачаць працу ў Заходняй Беларусі, і «атаманам» Аскілкам у Заходняй Украіне.

Паўлюкевічаўскія і Валэйшаўскія беларусы, г. ё. усе здраднікі беларускай справы, правакатары, зладзеі і наогул прайдзі-сьветы далучыліся да «крэсавякоў і пілсудчыкаў». Зразумела, што і матар'яльнае і палітычнае ідэёвае падтрыманьне пашло тады на карысьць гэтых апошніх паноў, і акцыя Савінкава-Кавэрды, жадаўшых «ўслужыць» пілсудчыне, была спынена.

Барыс Кавэрда.

Далей, сярод віленскіх беларусаў аб Кавэрдзе (бацьку), як палітычным дзеячу штосьці ня было чутно. Тым часам яго жонка Ганна Кавэрда ў хуткім часе стала загадчыцай прытулку «Віленскага Беларускага Камітэту помачы пацярпеўшым ад вайны».

Разам з гэтым, яна аддала свайго сына Барыса ў Віленскую беларускую гімназію. Яму было тады гадоў 13-14.

У той час ён быў наогул недалёкі хлопец. Вучыўся так сабе. Трудна-б было і падумаць, што ён калі небудзь на потым стане забойцаю чалавека, тым болей па палітычных матывах.

Аднак, ужо можа праз год давялося пачуць, што Барыс Кавэрда, вучань беларускай гімназіі, атрымаў ад заграпічных манархістаў (амаль не за подпісам Мікалая Мікалаевіча) ліст з падзякай за прысланыя Б. Кавэрдай заграпічным манархістам 3 даляры. Ліст гэты чыталі, быццам, некаторыя яго таварышы па клясе. Ня ведаю, як аднеслася да гэтага адміністрацыя гімназіі, якая, відаць, ведала аб гэтым. Быць можа, яна не зьвярнула на гэты факт ніякай увагі; быць можа, яна паглядзела на гэты ўчынак, як на дзіцячую выхадку.

І праўда, хто мог тады думаць, што ў гэтым факце знаходзіцца зародак наступных зладзейскіх плянаў і падзей расейскіх манархістаў. Хто мог тады падумаць, што ў гэтым вельмі сьціплым хлопчыку гадуецца баявік манархісты.

Але вось, калі аглядаемся на пройдзены потым Барысам Кавэрдам шлях і на некаторыя штрыхі з жыцьця яго і яго маткі, дык факт забойства ім нашага пасла становіцца менш загадковым. Матку Барыса Ганну Кавэрда добра спачатку ніхто з беларусаў ня ведаў у Вільні, асабліва з боку палітычнага. Аднак, калі яна стала загадчыцай прытулку, то стала патроху прыкмячацца, што яна мае і некаторы палітычны ўхіл у бок дэфэнзыўных беларусаў—Валэйша-Паўлюкевіцкага тыпу. Справа ў тым, што і беларускі прытулак і беларуская гімназія з боку матар'яльнага заўсёды адчувалі сябе дрэнна. Валэйша-Паўлюкевічаўская кампанія настаралася гэта выкарыстаць і запрапанавала Г. Кавэрдзе грошы. Сябры «камітэту помачы пацярпеўшым ад вайны» папярэдзілі Г. Кавэрду, каб яна грошай ня брала і што справа аб гэтых грошах будзе разглядацца ў камітэце. Г. Кавэрда не паслухалася сяброў к-ту і грошы ўзяла. Тады камітэт зволіў яе з пасады і запрапанаваў Г. Кавэрдзе пакінуць памяшканьне прытулку.

Зразумела, пасьля гэтага Г. Кавэрда адкрыта кінулася ў абоймы Валэйшы і Паўлюкевіча і паступіла да іх на службу. Сына свайго Барыса яна перавяла ў Віленскую расейскую гімназію, дзе вывучаюцца амаль ня выключна дзеці эмігрантаў белагвардзейцаў. Дачок сваіх яна забрала з беларускага прытулку.

Далей жыцьцё і праца Ганны Кавэрды і яе сына праходзяць у цесным кантакце з дэфэнзыўнай арганізацыяй Паўлюкевіча і ў духовай сувязі з белагвардзейцамі.

У апошнія часы Б. Кавэрда становіцца карэктарам Паўлюкевіцкай газэты «Беларускае Слова», значыць асобай вельмі блізкай да гэтых палітычна-дэфэнзыўных сфэр.

Гэтыя «штрышкі» досыць сьведчаць аб «палітычным ухіле» Ганны Кавэрды і яе сына Барыса. Матка ўцягнула сына ў лягер актыўных ворагаў Саветаў, якія ў Польшчы гуртуюцца пераважна ў белагвардзейскіх арганізацыях пад рознымі назвамі. Галоўным сяброўскім кадрам у гэтых арганізацыях зьяўляюцца б. расейскія афіцэры, але ёсьць і пэдагогі, адвакаты, судзьдзі і чыноўнікі. Яны—гэтыя элемэнты могуць быць якой хочаш нацыянальнасьці: напрыклад, разам і расейцамі і беларусамі, і расейцамі і ўкраінцамі.

Большасьць гэтых элемэнтаў жыве на невядомыя сродкі, г. ё. на сродкі польскай дэфэнзывы, якой верай і праўдай служаць і ад якой матар'яльна залежаць.

Сувязь арганізацыі Валэйша-Паўлюкевіч з польскай дэфэнзывай не падлягае ніякаму сумненьню. Аб гэтым ведаюць у Польшчы ўсе—ад пілсудчыкаў і пэпээсаў да крайніх правых.

І вось Ганна Кавэрда з сваім сынам Барысам становяцца сябрамі гэтых белагвардзейскіх па сутнасьці манархісцкіх арганізацый, зьвязаных з польскай дэфэнзывай, якімі яна кіруе. Польская дэфэнзыва патурае і дапамагае іх здрадніцкай працы, зразумела, у сваіх уласных інтарэсах, выкарыстоўваючы іх за грошы і, можа не заўсёды спачуваючы іх манархістычным імкненьням, бо яны пагражаюць падчас сучасным межам Польшчы. Але варожасьць і сьляпая нянавісьць польскай дэфэнзывы да Саветаў так вялікая, што ўсё забываецца.

Такім чынам, патаемнае распальваньне дэфэнзывай нянавісьці да Саветаў і накіраваньне працы сяброў белагвардзейскіх пад рознымі назвамі арганізацый ёсьць рэч відавочная і неабвяргальная.

Белагвардзейшчына пад рознымі фірмамі і польская дэфэнзыва знаходзяцца ў цеснай сувязі, гэта родныя браты.

Тысяча самых цёмных фактаў сьведчаць аб гэтым і іх ня змыюць ніякія хітрыя дыплёматычныя выкрутасы цукровых сказаў у нотах польскага ўраду.

Мы ніяк ня можам згадзіцца з словамі ноты польскага ўраду ад 9 чэрвеня 1927 г., што ён (урад) «ня можа лічыць сябе адказным за ўчынак вар'ята, які, як гэта, здаецца, высьвятляецца з першапачатковых рэзультатаў сьледства, зьяўляецца «асабістым актам».

Добры асабісты акт! Малады хлопец, гадоў 20, у якога няма сродкаў на жыцьцё, едзе бяз сродкаў у Варшаву і там жыве, на што патрэбны-ж сродкі; мае рэвольвэр (на якія сродкі).

Значыць, у яго былі аднекуль сродкі. Нехта яму іх даў. Хто?

Падругое. Няўжо так-такі Б. Кавэрда страляў ні з кім і ні аб чым раней не парадзіўшыся? Што за выключная канспірацыйная самастойнасьць, якой у падобных выпадках ніколі не наглядалася. Без дапамогі парадамі і беспасрэднага кіраваньня вопытных асоб малады хлопец адзін ніколі-б ня мог так удала выканаць зладзейскі акт. Гэта зусім відавочна, як відавочна і тое, што Кавэрда зьяўляецца толькі фізычным выканаўцай зладзейства, за якое павінна несьці адказнасьць расейская белагвардзейшчына, якая пражывае ня толькі ў Польшчы, а і ў іншых краёх, а разам з ёю і польская дэфэнзыва і ангельскі дыплёматычны шпіёнаж.

Яны духовыя кіраўнікі зладзейства, выкарыстаўшыя маладога хлапца, выхаванага ў манархічнай сям'і і акружанага закаранелымі авантурнікамі. Польскі ўрад ня толькі церпіць у межах Польшчы такія элемэнты, але і дае поўную волю іх зладзейскім падзеям.

Каму з тых, хто жыў у сучаснай Польшчы не вядома, што аграмадныя масы беларусаў і ўкраінцаў, гэтых адвечных жыхароў тэрыторый, якія дасталіся Польшчы па Рыскаму міру, ня маюць правоў польскага грамадзянства, а гэта мае сваім вынікам для іх вялікія няпрыемнасьці, як палітычныя, так матар'яльныя і культурныя. Чаму гэта так? А таму, што гэтыя людзі ня йдуць на службу польскай дэфэнзывы, галасна заяўляюць свае дамаганьні і крытыкуюць польскую палітыку. Жыцьцё гэтых польскіх грамадзян праходзіць у арыштах і турмах. Гэта ня польскія грамадзяне, гэта — ілёты, пары, рабы. Іх з надзвычайным задаволеньнем сучасная панская Польшча пазбылася-б за якую ўгодна цану.

А вось асобам «няпольскай нацыянальнасьці», якія прадаюць сябе за грошы і ўслужаюць польскай і міжнароднай дэфэнзыве, даюцца ўсе правы польскага грамадзянства і яны карыстаюцца імі пад час ў большай меры, як сапраўдныя палякі.

Таму і зусім нікчэмным і проста езуіцкім нам здаецца эківок польскай ноты ад 9-VI-27 г., што забойцай зьяўляецца асоба «няпольскай нацыянальнасьці».

Пры чым тут нацыянальнасьць? Што за нікчэмны эківок у бок няпольскай нацыянальнасьці?

Фізычна можна належыць да любой нацыянальнасьці, але духова, палітычна і нават культурна быць на паслугах ураду якой небудзь іншай дзяржаўнай нацыянальнасьці, ці аднэй клясы яе. Справа тут ня ў фізыцы, а ў псыхіцы,—у тым, пад уплывам якой палітычнай думкі Барыс Кавэрда зрабіў зладзейства.

І сучаснаму польскаму ўраду, відаць, няма чаго сказаць па сутнасьці гэтага пытаньня і таму прыходзіцца напружваць сваю дыплёматычную вёрткасьць, якой цана грош.

Нам патрэбен адказ, абапёрты на сапраўдным імкненьні польскага ўраду, скончыць урэшце з патаемнай антысавецкай акцыяй, а не дыплёматычная схалястыка прытворшчыкаў, круцялёў і хітруноў.

М. Кахановіч.

(Былы пасол польскага сойму.)

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Сельска-гаспадарчы падатак.

Вывучаем закон.

(Вобальскі сельсавет, Полаччына).

Кампанія па вучоту аб'ектаў ападаткаваньня сельска-гаспадарчым падаткам у разгары.

Гарачая пара для сельсаветчыкаў. Варушацца і іншыя ўстановы. Ня сьпяць і вобальскія камсамольцы.

5-га чэрвеня на агульным камсамольскім сходзе вобальскай ячэйкі, якая налічвае да ста сяброў, быў пастаўлен даклад на тэму: «Сельска-гаспадарчы падатак у 1927-28 годзе».

Дакладчыкам быў настаўнік. Прысутнічалі сяляне, служачыя лясьніцтва, заводу, партыйцы. Даклад выклікаў шмат пытаньняў, якія разьвязваліся ўсім калектывам.

Гарачыя спрэчкі ўзьняліся па пытаньню,—для чаго бярэцца сел.-гасп. падатак.

Адны гаварылі, што с.-г. падатак, галоўным чынам, грае палітычную ролю, г. зн., стрыжка больш заможных пластоў сялянства. Другія, не адмаўляючы палітычнай яго сутнасьці, заначалі, што с.-г. падатак—паважная крыніца дзяржаўных прыбыткаў, неабходных для ўтрыманьня школ, больніц, аграномаў і г. д.

Аднак, спрэчкі паказалі, што гэтае пытаньне высьветлена не ў належнай меры, а таму аб гэтым трэба яшчэ гаварыць у газэтах. Сход прайшоў ажыўлена. Камсамол паставіў сабе задачу: дзе толькі магчыма, тлумачыць сялянам закон аб сельска-гаспадарчым падатку.

Прынята і такая пастанова: аб усім, што будзе выяўлена ў працэсе тлумачальнай працы па с.-г. падатку, пісаць у газэты, аднача́сова паведамляючы належныя ўстановы.

А. М—кі.

„ТАЙНЫ ЖЫЦЬЦЯ“.

(Аб санітарнай асьвеце вёскі).

Што для нашай вёскі альбо для мястэчка лекцыі па санітарыі, гігіене, ахове здароўя і надта патрэбны,—спрачацца ніхто ня стане. Але-ж, калі пад громкай назвай афішы, даецца тое, што можа і непатрэбна і чулае я ня раз,—спрачацца трэба і нават шмат.

К прыкладу хоць наш Чэрвень, дык тут таксама чытаюцца лекцыі з праконвякоў і ў большасьці—аб палавым пытаньні. Гэта чыталася 6, 4, 2 гады назад і ў гэтым месяцы.

3-га чэрвеня па гораду расклеены аб'явы:

— Доктар А. чытае лекцыю...

І вы думаеце аб чым?!

— Тайны чалавека—такая загадковая назва. Хай паломяць галаву.. Пытаньне не абы якое!..

Зразумела, селянін, саматужнік (якіх пераважная большасьць у Чэрвені), прачытаўшы аб'яву, пэўне, ткнуўшы пальцам у лоб, прамовіў:

— Гэта не для нас...

Але зардом пустым не застаўся. Яго напоўнілі тыя, што днём славяліся на сквэры альбо па вуліцах, а вечарам якраз ім патрэбна адпачыць.

Выпадкова трапіў і той, хто сапраўды хацеў пачуць жывое слова.

Лекцыя... і замест «Тайны чалавека» аб'яўляецца, што будзе лекцыя на тэму «Тайны жыцьця».

Яшчэ далей... і што-ж? лекцыя ідзе аб абмалаждваньні.

Хоць абмаладжваньне рэч і ня кепская, і мо' кожны стары ня прэч абмаладзіцца, але-ж працоўным Чэрвеня патрэбны ў першую чаргу практычныя веды ў розных галінах аховы народнага здароўя. Ідзе лета, сялянству трэба разьясьніць значэньне палявых ясьляў; трэба навучыць яго, як папераджаць і наогул змагацца з рознымі хваробамі, прыкладам—з сухотамі, па ліку якіх Чэрвеншчына стаіць на першым месцы ў акрузе; неабходныя веды, як захаваць жывёлу ад сібірскай язвы (якая зьявілася ў Чэрвеншчыне).

Трэба лічыцца з запатрабаваньнямі асноўных груп жыхарства, трэба даваць у першую чаргу практычныя веды, увязваючы іх з сэзонам, а потым біць на эфэкт накшталт лекцыі „Тайны жыцьця“, ці ў не ракладзе на звычайную мову «Аб абмаладжэньні», бо, паверце, наш чэрвенскі земляроб ці саматужнік не паедзе ў Парыж ці Маскву на абмаладжэньне.

Сусед.

„С І Л А“.

(Койданаўскі р., Меншчына).

Надышла ўжо вясна, праца ўсюды кіпіць, сяляне з радасьцю пачалі выходзіць на поле, каб распачаць працу на сваіх палосах.

Койданаўскае сельска-гаспадарчае т-ва «Сіла» з вялікім напружаньнем падрыхтоўваецца да сяўбы. Закупляе авёс, ячмень, буракі, гэтаксама не забываецца і пра мінэральнае ўгнаеньне.

Сяляне па добрым насеньні турнэпсу не бядуюць,— у Маскву ехаць ня прыдзецца—«Сіла» дастане!

Сельска-гаспадарчыя ўстановы гэтак сама не бядуюць. Вільшчынская ШСМ загадзя заказала мінэральнага ўгнаеньня і насеньня агародніны.

— Абавязкова, знаеце, назаўтра прывязём з Менску, прыяжджайце бярэце!—ласкова загамаціў старшыня праўленьня т. Азерскі.

Школа распачала падрыхтоўваць свае практычна-паказальныя палі к пасеву тых угнаеньняў. Як толькі прайшоў час, калі трэ' было ехаць, загадчык [illegible]

старэлыя.

Прайшло з нецярплівым чаканьнем дзён з пяць. Паехалі па ўгнаеньне.

— А, гэта вы прыехалі па суперфасфат, вось, знаеце, дрэнная справа зрабілася з Менскам, знаеце,—ня прывезьлі, хіба заедзьце праз некалькі дзянькоў, ну пяць, хай 7 ня больш, то ўжо будзе ўсё.

Сяляне гэтаксама распытваюцца ці ёсьць ў «Сіле» буракі, ці ўгнаеньне, ня хочацца казаць, бо ведаеш, што будзе гэтакая штука. Прапусьціўшы з нядзелю, прыйшлося ізноў паехаць у «Сілу».

— Ну як справа з суперфасфатам?

— Ох, знаеце, дрэнныя справы—старшыня пачаў чухаць патыліцу,—мелася прыехаць на днёх, і няма.

— Няўжо?

— Сапраўды няма, пачакайце з нядзельку, ня можа быць, каб ня прывезьлі.

— Цьфу, на вас і ваш суперфас- [illegible]

Янка Біч.

Навалы і градабіцьце ў БССР.

Да 15 чэрвеня ў БССР град зьбіў дашчэнту звыш 30 тысяч гэктараў пасеваў.—У Мазырскай акрузе страты ад навальніцы на шляхох дзяржаўнага значэньня дасягаюць 80 тысяч руб.—Неабходна распачаць кампанію за дабравольнае страхаваньне пасеваў.

Страты ад навальніцы.

Управа Дзяржаўнага Страхаваньня штодня атрымоўвае ўсё новыя весткі аб градабіцьці і стратах ад навальніц.

Па вестках ад 15 чэрвеня, у Сьвіслацкім раёне, Бабруйскай акр., зьбіта градам каля 1000 гэкт. пасеваў; у Мсьціслаўскім раёне, Калінінскай акругі—каля 200 гэкт.; у Круглянскім раёне, Аршанскай акругі—каля 100 гэкт.; у Грэскім раёне, Слуцкай акругі—каля 300 гэкт.; у Койданаўскім раёне, Менскай акругі—каля 1000 гэкт.; у Шацкім і Узьдзенскім раёнах—каля 500 гэкт.; у апошніх 2 раёнах град быў каля 200 гр. вагой і, як перадаюць, забіта шмат буйнай скаціны.

Наогул-жа, да 5 чэрвеня па ўсёй БССР град і навальніцы папсавалі дашчэнту больш 28 тысяч гэктараў пасеваў у 39 раёнах. Апроч таго, у 57 паселішчах і 15 сельсаветах пляц пасеваў, папсуты градабіцьцем, яшчэ не ўстаноўлен.

У некаторых акругах сяляне пачалі перасеў. Да гэтага часу Ўправа Дзяржаўнага Страхаваньня пераслала для выдачы пацярпеўшым звыш 70 тысяч руб. страхоўкі.

Разбураныя будынкі і масты папраўляюцца.

(Гутарка з інспэктарам камунальнай управы Нар. Кам. Унутраных Спраў т. Рубінштэйнам).

Тав. Рубінштэйн, які нядаўна вярнуўся з Барысава, паведаміў нашаму супрацоўніку наступнае:

— Цераз р. Сха ў часе навальніцы быў зьнесен мост. Зараз на яго месцы пабудован пантонны мост і наладжаны нармальныя зносіны праз раку. Кініць работа па аднаўленьні дамбы цераз р. Сха. Разбураныя дамы (за выняткам 2-3 зусім папсаваных домаўладаньняў) паступова папраўляюцца.

Зараз распачаліся працы па ачыстцы русла р. Сха ад пяску і зямлі, бо рака засталася зусім без вады, і няма магчымасьці распачаць сплаў плытоў (каля 6000 бярвён), якія ляжаць сухімі на днішчы ракі.

У зьвязку з апошнімі падзеямі, Барысаўскі гарсавет пастанавіў зьмяніць плян грамадзкіх работ, каб коштам іх аднавіць усе папсутыя будынкі, дамбу і масты.

Наогул-жа,—кажа т. Рубінштэйн,—вялікія страты панесьлі ад навальніц некаторыя вучасткі шляхоў дзяржаўнага значэньня. У Мазырскай акрузе гэтыя страты дасягаюць 80 тысяч р. Нар. Кам. Унутраных Спраў загадаў тэрмінова высьветліць усе гэтыя страты.

Больш увагі дабравольнаму страхаваньню пасеваў.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам загадчык аддзелу страхаваньня пасеваў Дзяржстраху БССР тав. Васільеў спыніўся на значэньні дабравольнага страхаваньня пасеваў на выпадак стыхійных няшчасьцяў.

Назіраньні апошніх гадоў паказалі,—кажа т. Васільеў,—што градабіцьці сыстэматычна паўтараюцца штогод на тэрыторыі БССР. Страты ад градабіцьця вельмі вялікія. Тымчасам страхавая прэмія, якая выплачваецца ў выпадку стыхійных няшчасьцяў, вельмі нязначная (ад 16 да 22 р. за гэктар пасеву) і, зразумела, ня можа папоўніць сапраўдныя страты, якія церпіць сялянская гаспадарка ад градабіцьця. Напрыклад, толькі за адзін леташні год ад граду пацярпела 55.300 гэкт. пасеваў, што прыблізна дае страту 884.800 пуд. збожжа, а сяляне атрымалі па акладному страхаваньню вельмі нязначныя грошы.

Вось чаму, калі сяляне відавочна бачаць усю згубу ад градабіцьця, трэба распачаць у шырокім маштабе дадатковую і дабравольную страхоўку пасеваў, бо бяз гэтага наша сельская гаспадарка ніколі ня здолее паўстаць, а чакаць на нейкі боскі цуд,—справа зусім неразумная і вельмі некарысная для нашага селяніна.

Праўда, у галіне дабравольнага страхаваньня пасеваў ёсьць некаторае зварушэньне. У 1923—24 г. дабравольна было застрахавана 7.300 гэкт. пасеваў, а на 1-мая 1926 г. ужо ёсьць дабравольна застрахаваных 32 тысячы гэктараў, але гэта вельмі мала. Нашаму селяніну пара ўжо пераканацца, што толькі ад яго самога залежыць застрахавацца ад градабіцьця праз дабравольнае застрахаваньне сваіх пасеваў.

ПРЫЧЫНЫ ЧАСТЫХ НАВАЛЬНІЦ.

На запытаньне нашага супрацоўніка, якія прычыны выклікаюць так многа навальніц, загадчык мэтэаралёгічнага бюро Наркамзему тав. Макарэўскі сказаў наступнае:

У апошнія часы можна заўважыць разьвіцьцё дынамічных працэсаў у атмасфэры, што выклікае павышэньне тэмпэратуры, а насьля—навальніцы і градабіцьце. Гэта тлумачыцца тым, што БССР знаходзіцца на заходняй пэрыфэрыі магутнага сухаземнага антыцыклёну (характэрны празрыстым і цёплым надвор'ем). У гэты-ж самы час з палярнага мора праз Скандынавію, Польшчу на поўдзень прасоўваўся цыклён (характэрны воблачнасьцю і пахаладаньнем). БССР апынулася ў сфэры ўплыву сухаземнага антыцыклёну і праходзячага цыклёну, якія пры стыку выклікалі навальніцы.

Ці пашкодзіла пахаладаньне пасевам.

У зьвязку з халоднай вясной, а таксама пахаладаньнем у апошнія часы былі меркаваньні, што гэта можа адбіцца адмоўна на росьце азімых і яравых пасеваў.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам загадчык мэтэаролёгічнага бюро Наркамзему тав. Макарэўскі сказаў наступнае:

Стан пагоды сёл. году ўвогуле спрыяў захаваньню азіміны ад папсаваньня. Праўда, з вясны было пахаладаньне, так што сярэдняя тэмпэратура за май месяц па БССР дае паніжэньне на 3° супроць нармальнага. У выніку гэтага спазьніліся трохі з севам ярыны, і рост азіміны затрымаўся на 1-1,5 тыдняў.

Пахаладаньне апошніх часоў тлумачыцца тым, што 4—10 чэрвеня адбываліся дынамічныя працэсы ў атмасфэры, якія выклікалі спачатку навальніцы і градабіцьце, а насьля пахаладаньне.

Што-ж датычыцца вільгаці, то яе сёлета не бракуе. Дзякуючы павольнаму таяньню сьнегу і ціхім дажджом, зямля ў дастатку насычана вільгацьцю. Па БССР за май у сярэднім было атмасфэрных ападкаў больш нармальнага на 80 проц.

Аднак, ня гледзячы на багатыя атмасфэрныя ападкі, сёлета азіміна не пацярпела ад вымачкі, а таксама мала папрэла.

Наогул жа, каб нават зараз зусім спыніліся атмасфэрныя ападкі, вільгаці хапіла-б аж да асеньняга пасеву жыта.

Н. І.

ЗАХАДЫ ЎРАДУ.

СНК разаслаў па ўсіх АВК абежнік з прапановай тэрмінова высьветліць усе страты ад градабіцьця і навальніц і зрабіць усе захады да пасьпешнага перасеву. У сувязі са стыхійнымі няшчасьцямі прапануецца перагледзіць плян грамадзкіх работ і, наогул, гаспадарчых плянаў. Белсельбанку прапанавана асыгнаваць патрэбныя сродкі.

Апроч таго, пастаноўлена зьвярнуцца ў цэнтр за дапамогай.

Лівень і град.

Чэрвень. 12 чэрвеня, а 6 гадзіне ўвечары над Чэрвенскім раёнам прайшла навальніца з лівенем і градам. Градавая паласа прайшла ў напрамку з паўднёва-заходняга на паўночна-усходні бок і захапіла больш 10 вёсак. Галоўнейшая моц градавой паласы на вялікай працягласьці прайшла над лесам.

Лівень прадаўжаўся каля 2-х гадзін і град 10 хвілін, а асобныя градавыя лядашы дасягалі велічыні варонька яйца. Сяляне знаходзяць забітых градам птушак.

Яшчэ назаўтра ў 10-11 гадзін ранку сяляне зьбіралі вялікія кучы граду ў баразнах. У некаторых вёсках азімае і яравое зьбіта на 100 пр. Зьбіты градам хлеб патрэбна некаторым вёскам адсеяць, але сяляне скардзяцца на адсутнасьць насеньня. На якой агульнай плошчы прайшло градабіцьце, ведаў яшчэ няма. Вада ў рацэ Ігуменцы выйшла з берагоў больш чым вясной ў час веснаходу.

У Чэрвені маланкай забіты хлапец 18 гадоў Паўтаржыцкі, які пасучы каня схаваўся пад хвою.

Сьцяпан і Г.

Апошнія весткі.

Пасёлак Козырава пацярпеў ад навальніцы.

Навальніца, якая мінулымі начамі прайшла праз Менск, асабліва закранула пасёлак Козырава. Моцным ветрам сарвана шмат дахаў з сялянскіх хат. Папсаваны тэлеграф.

Некаторыя дамы пасёлку затоплены. З корнямі вырвана шмат дрэў.

На месцы распачаты сьпешныя будаўнічыя працы.

Колькі мастоў пацярпела ад навальніц.

Па апошніх вестках ад навальніцы па БССР пацерпела звыш 100 мастоў, асабліва шмат мастоў парушана ў Мазыршчыне.

Пацярпелі масты ня толькі на малую, але і на вялікую адлегласьць. Прымаюцца сьпешныя меры да адрамантаваньня іх.

Пабіты пасевы.

У Клімавічах навальніца пабіла звыш 700 дзесяцін пасеваў. Пацярпелі савецкія гаспадаркі. Маланкай спалена шмат сялянскіх хат.

Афяра пяруна.

Ноччу з 14 на 15 чэрвеня ў часе навальніцы пярун забіў рабочага чыгуначніка Вялікага, праж. па Ушынскаму завулку д. № 5, кв. 2.

Навальніца ў Мазыршчыне

У Нараўлянскім раёне, Мазырскай акругі, на гэтых днях адбылася страшэнная навальніца. У некаторых мясцох рэкі разьліліся так, што змылі шмат пасеваў на палёх і пазносілі будынкі.

ШМАТ ЗАБІТЫХ І ПАРАНЕНЫХ.

Па неправераных вестках, у Асіпавіцкім раёне гураган зьнішчыў дашчэнту 7 вёсак, у часе каторага забіта каля 30 і паранена каля 300 чалавек.

Гураган здарыўся ў ночы, калі ўсе ўжо спалі. Бывалі выпадкі, калі сяляне, прачнуўшыся, не пазнавалі, дзе яны знаходзяцца, бо гураган, як трэскі, развеяў сьцены і дах хат.

Рэзалюцыя

па дакладу прадстаўніка Гомельскага выканаўчага камітэту—«Вынікі VIII Ўсебеларускага Зьезду Саветаў»—на 5-й чырвонаармейскай канфэрэнцыі № стр. палка № стр. дывізіі.

Гор. Старадуб, Бранскай губ. 21-23 мая 1927 г.

Заслухаўшы даклад тав. Самусевіча аб выніках 8-га Ўсебеларускага Зьезду Саветаў, 5-ая чырвонаармейская канфэрэнцыя № стр. палка № стр. дывізіі са задавальненьнем адзначае шпаркі ўзрост прамысловасьці і сельскай гаспадаркі Беларусі, асабліва разбуранай імпэрыялістычнай і грамадзянскай войнамі.

Становішча Беларусі на мяжы з Польшчай і разнахарактарнасьць нацыянальнасьцяў на тэрыторыі рэспублікі прымушае яе весьці асабліва ўважлівую нацыянальную палітыку, з чым яна справілася.

Вітаючы пастановы 8-га Ўсебеларускага Зьезду Саветаў, аб аказаньні большай увагі рабоча-сялянскай Чырвонай арміі, канфэрэнцыя адзначае выпадкі бюракратызму і халатнасьці ў справе аказаньня дапамогі бацькам чырвонаармейцаў, у прадастаўленьні ім устаноўленых законам ільгот. Канфэрэнцыя выказвае пажаданьне, каб гэтыя выпадкі к наступнаму зьезду былі зьнішчаны.

Канфэрэнцыя вітае працоўных Беларусі і выказвае ўпэўненасьць у тым, што ў будучай бойцы мы пры падтрыманьні працоўных Беларусі пераможам.

ПРЭЗЫДЫУМ.

Рабочае жыцьцё.

Рэзалюцыя—пратэст.

Агульны сход рабочых і служачых фабрыкі «Чырвоны Кастрычнік» у колькасьці 250 чалавек, заслухаўшы паведамленьне т. Катлярскага аб забойстве нашага паўнамоцнага прадстаўніка ў Польшчы т. Войкава, выказвае сваё абурэньне проці забойства і нападаў на нашых прадстаўнікоў з боку белагвардзейцаў, якія хочуць уцягнуць СССР у ваенны канфлікт. Мы патрабуем ад нашага ўраду, прыняць належныя меры да недапушчэньня ў далейшым гэткіх выпадаў, бо больш такіх наглых нападаў мы цярпець ня будзем.

Яшчэ раз заўляем аб тым, што мы **вайны ня хочам**, але ўпэўняем наш урад і камуністычную партыю (бальшавікоў), што ў належны момант усе мы, як адзін, гатовы пайсьці ў шэрагі Чырвонай арміі пад ідэйным кіраўніцтвам УсеКП(б) для абароны Кастрычнікавых заваёў.

Сход рабочых і служачых фабрыкі «Чырвоны Кастрычнік» заклікае рабочых усяго сьвету вынесьці пратэсты проці наглых нападаў на прадстаўнікоў і Саюзу Савецкіх Рэспублік у цэлым і рабіць перашкоды капіталістам, якія рыхтуюцца да вайны для ўціску сусьветнай рэвалюцыі.

Хай жыве сусьветная пралетарская рэвалюцыя!

Хай жыве Камінтэрн—штаб сусьветнай рэвалюцыі.

Сьмерць палачам—забойцам т. Войкава.

Вытворчыя нарады трэба ажывіць.

(Фабр. „Прафінтэрн“, Н.-Барысаў).

Вытворчыя нарады на фабрыцы «Прафінтэрн» пачалі працаваць з жніўня 1926 г. За ўвесь час да 1 мая было тры нарады, на якіх паміж іншымі пытаньнямі абгаварваліся пытаньні аб забясьпечаньні фабрыкі матар'яламі і аб прычынах, выклікаўшых уздаражаньне прадукцыі.

Актыўнасьць рабочых на гэтых нарадах досыць добрая і па аддзельных пытаньнях выказвалася 7-8 чал., але трэба адзначыць, што ў спрэчках прымае ўдзел у большасьці кваліфікаваная частка рабочых.

К недахопам можна аднесьці тое, што, як выявіла камісія, праводзіўшая абгляд працы вытворчых нарад, няма вучоту паступаючых прапаноў рабочых, а ў сувязі з нетактычным падыходам адміністрацыі, назіраецца і слабое паступленьне практычных прапаноў з боку рабочых.

За апошнія часы з боку адміністрацыі і тэхпэрсаналу адносіны да вытворчых нарад значна палепшыліся. Неабходна ў далейшым працу вытворчых нарад сыстэматызаваць і ўнесьці ў яе плянавасьць. Усе пытаньні, высоўваемыя для абгаварэньня на вытворчых нарадах, павінны раней прапрацоўвацца. Неабходна таксама фабкому зьвярнуць увагу на тое, каб у далейшым узмацніць штодзённае кіраўніцтва і дапамогу ў працы вытворчых нарад, а то дагэтуль фабкомам апошняй не адводзілася належнай увагі.

Трэба таксама дабіцца прыцягненьня да нарад большага ліку рабочых, для чаго неабходна шырока апавяшчаць рабочых аб дні вытворчай нарады і аб тых пытаньнях, якія маецца на ўвазе на апошняй разьвязаць, каб рабочыя змаглі своечасова абмеркаваць свае прапановы ў галіне падняцьця і палепшаньня вытворчасьці. Адміністрацыя-ж павінна ўсялякімі мерамі ісьці насустрач дзелавым прапановам вытворчых нарад, праводзячы іх у жыцьцё.

Толькі такім чынам мы зможам ажывіць працу вытворчых нарад і тым самым падняць і палепшыць вытворчасьць.

В. З.

Перавыбары на сьвежым паветры.

(Гарад. вадакачка, Віцеб. акр.).

У часе перапынку на абед сабраліся ўсе рабочыя гарвадакачкі на беразе ракі Дзьвіны для выбараў асобнага прафупаўнаважанага, у зьвязку з рэарганізацыяй завкому.

З вялікай увагай слухаюць справаздачны даклад старага завкома камунальнага трэсту аб праробленай 7-мі месячнай працы. Па дакладу завкома былі спрэчкі, а таксама было пастаўлена пытаньне аб тым, чаму завком не рэагаваў на тое, што трох пам. машыністаў вадакачкі перавялі ў вышэйшыя разрады, а чацьвертага не перавялі, які мае гэткую-ж кваліфікацыю. Чаму не рамантуюць памяшканьняў рабочых, ня гледзячы на тое, што ў калектыўным угаворы зазначана, а таксама камісія па ахове працы не паклапацілася гэта ажыцьцявіць. Па ўсіх гэтых пытаньнях дакладчык т. Хадарэнка даў вычэрпваючы адказ.

Рабочыя дзелавіта абгаварвалі праробленую завкомам працу. У сваіх выступленьнях падкрэсьлівалі пытаньні хвалюючыя галоўным чынам рабочую масу. Кепска была арганізавана культработа. Рабочыя ня ўцягнуты ў драмгурток, і яшчэ шмат пытаньняў было закранута ў спрэчках.

Сход аднагалосна абраў прафупаўнаважаным тав. Драке Е. і кандыдатам тав. Матыленка.

Л. Эйцінгін.

Недарэчнасьцяў яшчэ шмат.

(Барысаў, зав. «Домбаль»)

На заводзе імя «Домбаля» працуе пад кіраўніцтвам майстроў шмат моладзі. Кепска толькі адно, што моладзь не падвышае сваю кваліфікацыю, бо майстры зацікаўлены паболей выпрацаваць пэнсіі, а ня вучыць моладзь.

Наогул моладзі падняць сваю кваліфікацыю ня так лёгка, бо вытворчасьць шкляная цяжкая, а разам з тым майстры пужаюцца, што моладзь падняўшы сваю кваліфікацыю, займе іх мейсца.

За прыкладам далёка не хадзіць,—адзін дзесятнік сказаў: «навучы іх працаваць, а потым сам пойдзеш сьвіней пасьціць». Калі малады рабочы спрабуе ўзяць шкло для самастойнай працы, дык атрымоўвае ад дзесятніка такі падарунак, што потым сесьці больна.

Фабкому неабходна ў сваёй працы больш зьвярнуць увагі на падняцьце кваліфікацыі сярод моладзі і растлумачыць дарослым кваліфікаваным рабочым, што ад падняцьця кваліфікацыі моладзі для іх ніякай шкоды ня будзе, бо ў кваліфікаваных рабочых у нас адчуваецца вялікі недахоп.

Рабочы.

Расьце будаўніцтва.

(7-ы усебеларускі зьезд будаўнікоў).

Гэта быў сёмы зьезд будаўнікоў. Сабраліся сёмы раз спэцыяльна ў часе распачатку будаўнічага сэзону, каб калектыўна вырашыць пытаньні будаўніцтва.

Цэнтральным пытаньнем зьезду была справаздача вышэйшага органу—ЦП.

У справаздачы, як у люстры—і посьпехі і недахваты.

Усе думкі дэлегатаў зьезду, усе спрэчкі вакол аднаго пытаньня, самага важнага—будаўнічага сэзону.

Летась яго пачалі са спазьненьнем. Сёлета напружылі ўсе сілы, каб пачаць яго пункт у пункт па пляну.

Дэлегаты з розных канцоў рэспублікі адзначылі, што гэтага ўдалося дабіцца: сэзон будаўнічы пачалі своечасова.

Рост будаўніцтва з наступных лічбаў:

У 1924-25 г. на будаўніцтва адпушчана 7.500.000 р. У 1927 г.—35.235.000 руб.—вялікі крок наперад.

Самым буйным будаўнічым органам у БССР зьяўляецца, зразумела, „Белгосстрой“. Яго дзейнасьць расьце з кожным годам прыблізна на 25 проц.

«Белгосстрою» на зьезьдзе парадкам дасталася ад дэлегатаў.

Адзначалі:

— Скруціць галаву на будаўнічых работах «Белгосстрою»—звычайная рэч.

Дэлегаты настайвалі на тым, каб «Белгосстрой» больш увагі зьвярнуў на ахову працы, на дзейнасьць вытворчых камісій.

Дэлегаты знайшлі, што сёлета з будаўнічым пытаньнем значна лепш, чым у мінулыя годы. Больш адпушчана сродкаў на будаўніцтва, вырасла лічба цагельных заводаў з 15 да 47; своечасова распачаўся і самы сэзон.

Са справаздачы таксама відаць, што шэрагі саюзу з 12 тысяч (1926 г.) вырасьлі да 15.000 (1927 г.). У будаўнічыя месяцы лічба гэта павялічваецца яшчэ больш.

Трохі пра ўнутраныя справы саюзу.

Актыўнасьць будаўнікоў, зацікаўленасьць прафэсіянальнай работай значна вырасла. Лепш наведваюцца агульныя сходы; апошнія ўжо ня носяць выключна кампанейскага характару; перавыбары нізавых ячэек далі звыш 50 проц. новых камітэтчыкаў.

На зьезьдзе шмат гаварылася аб працы сярод асобных будаўнікоў.

Гэтым між іншым і розьніцца саюз будаўнікоў ад іншых саюзаў.

У яго шэрагах ёсьць сэзоньнікі, сярод якіх трэба праводзіць адну працу, адзіночкі, з якімі праца ідзе падругому.

Сэзоньнікі, якіх летась было да 5.000, шырока ўцягнуты ў культурную і масавую працу.

Нацыянальныя дасягненьні ў саюзе наступныя:

— Многія нізавыя ячэйкі ў Слуцкай акр. перавялі сваю працу на яўрэйскую мову; на беларускую мову поўнасьцю перайшлі: Калінінскае, Полацкае, Мазырскае і Аршанскае аддзяленьні.

Зьезд уважліва абгаварваў працу сярод моладзі, жанчын, студэнтаў.

Саюз мае шмат беспрацоўных. Зараз, праўда, іх лік ідзе на зьменшэньне, але ўвесь год прыходзіцца сярод іх праводзіць і асобную працу і, галоўнае, матар'яльна дапамагаць. Толькі за першую палову 1927 году беспрацоўным выдадзена 22256 р.

Сярод будаўнікоў праводзіцца вялікая культурная работа.

Яны маюць 4 клюбы, а ў іх 36 розных гурткоў. Раённыя арганізацыі абслугоўваюцца 50 чырвонымі куткамі. Толькі за апошні год удалося ліквідаваць няпісьменнасьць сярод 745 рабочых. У саюзе выдаецца 168 насьценных газэт.

Лічбы гэтыя досыць яскравыя і зразумелыя.

Дэлегатам зьезду засталося толькі адзначыць недахваты культурнай працы. І яны іх адзначылі.

— Рэдка адбываюцца сходы сяброў клюбу.

— Замест масавасьці клюбы аддаюць больш увагі на мастацкую працу.

— Няма ўвязкі паміж клюбамі і чырвонымі куткамі.

Сёмы зьезд будаўнікоў вельмі актыўна абгаварыў усе важныя для рабочых-будаўнікоў пытаньні.

—ські.

РАБОТА І БАРАЦЬБА З БЮРАКРАТЫЗМАМ І ВАЛАКІТАЙ. БЮРО СКАРГАЎ ПРЫ НК РСІ БЕЛ.

Задачай бюро скаргаў зьяўляецца дапамагаць НК РСІ весьці барацьбу з бюракратызмам, валакітай, гаспадарчымі і іншымі недахопамі у рабоце ўсіх устаноў і прадпрыемстваў.

Акрамя гэтага, бюро скаргаў мае нагляд за [illegible] карэспандэнцый, якія зьмяшчаюцца ў газэтах аб розных недахопах у рабоце савецкага, грамадзкага, кааперацыйнага і гаспадарчага апарату [illegible]

[illegible]

За апошнія 6 месяцаў [illegible] 498 пісьмовых заяў і скаргаў і [illegible] 3.000 [illegible]

Характар заяў і скаргаў за першыя 3 месяцы [illegible] —60, ці 27 проц. [illegible] за наступныя 3 месяцы [illegible] —20, [illegible] —12, [illegible] —8, і ўсіх іншых—48.

Сацыяльнае становішча аўтараў заяў наступнае: рабочых—28, сялян—38, чырвонаармейцаў—14, служачых—37, [illegible]—13, і розных—42.

Як паказваюць лічбы, большая частка заяў [illegible] сяляне. Праўда, трэба адзначыць, што частка сялянскіх скаргаў пападае не па адрасу, [illegible]

[illegible] скаргаў і [illegible] за мінулы [illegible] толькі [illegible]

[illegible] частка з іх перадаецца пракуратуры і іншым ворганам, у залежнасьці ад скаргі.

Падацелем скаргаў кожны раз, як правіла, паведамляецца, куды іх скарга накіравана, таксама кожны раз паведамляюцца вынікі па ўсіх скаргах, якія вырашаюцца ў бюро скаргаў, непасрэдна.

Скаргі і заявы, якія бюро скаргаў можа вырашаць без дадатковага сьледства, або таго ці іншага высьвятленьня, без пасылкі ў другія ворганы, вырашаюцца звычайна ня больш, як праз тыдзень, два.

Але з тымі скаргамі і заявамі, па якіх даводзіцца праводзіць высьвятленьне, дадатковае атрыманьне матар'ялаў і г. д.,—бывае, зацягваюцца надта доўга, павінны ў гэтым некаторыя выканкомы.

Напрыклад: гр-н вёскі Бецакотава, Дрыбінскага раёну, Воршанскай акругі, Мікалай Папоў прыслаў скаргу на Дрыбінскі РВК, у якой скардзіўся, што РВК няправільна наклаў на яго штраф за парубку лесу. Скарга была накіравана Аршанскаму акруговаму выканкому для высьвятленьня і паведамленьня аб выніках. Але, ня гледзячы на тое, што было зроблена некалькі напамінкаў, ніякага адказу і да гэтага часу не атрымана і хто праў, а хто вінават, так і невядома.

Другая характэрная справа—заява селькора Каськовіча, які скардзіўся праз «Сялянскую газэту» на прараба 7-га раёну лесараспрацовак гр-на Шукана. Справа знаходзіцца ў ворганах пракуратуры, цягнецца ўжо больш году і да гэтага часу яшчэ ня скончана.

На падставе даведкі (спраўкі) загадчыка бюро скаргаў, па гэтых справах, справа перададзена ў сэкратарыят ЦКК, які, трэба спадзявацца, знойдзе хуткія меры, каб спыніць гэтую цяганіну.

Якія ў рабоце бюро скаргаў маюцца недахопы і як іх паправіць.

1. Галоўным недахопам зьяўляецца слабая сувязь з рабочымі і сялянамі, з фабрыкай і прадпрыемствам, адсутнасьць непасрэднай сувязі з рабочымі на вытворчасьці. Даклады загадчыкам бюро скаргаў на рабочых сходах фабрык і заводаў, высьвятленьне найбольш важных і характэрных спраў па скаргах—не праводзяцца. Праз прафсаюзы, фабкомы неабходна ў далейшым устанавіць сувязь з рабочымі на фабрыцы і прадпрыемстве, ставіць на рабочых сходах даклады аб рабоце бюро скаргаў, па магчымасьці разьбіраць з рабочымі на мейсцы пытаньні, якія выклікаюць скаргі, прыцягнуць рабочых да ўдзелу ў працы бюро скаргаў.

2. Надта слабы ўдзел бюро скаргаў у друку. Мала асьвятляецца яго работа, часта надзвычайна цікавая і характэрная, не скарыстоўваюцца праз друк матар'ялы і ня прыцягваецца ўвага і ўдзел праз друк шырокіх працоўных мас, на што больш за ўсё ў сваёй працы можа апірацца бюро скаргаў. Задача бюро скаргаў—абавязкова мець больш ўдзел у друку, бічаваць бюракратызм і валакіту на старонках газэт, знаёміць аб сваёй працы рабочых і сялян праз газэту.

Сувязь з рабкорамі, селькорамі і іх арганізацыямі ня надта цесная і жывая. Бюро скаргаў ня ставіць дакладаў і ня прымае жывога ўдзелу ў работах рабкораўскіх і селькораўскіх канфэрэнцыяў і нарад.

Узмацненьне сувязі з рабкорамі, селькорамі і іх арганізацыямі неабходна для ўзмацненьня працы бюро скаргаў. Што робіць бюро скаргаў па заметках і карэспандэнцыях рабкораў і селькораў—павінен ведаць рабкор, селькор і ўсе працоўныя.

4. Вельмі важна наладзіць добрую сувязь з дэлегацкімі жаночымі арганізацыямі, больш уцягваць у практычную працу бюро скаргаў прымацаваных дэлегатак, ставіць даклады бюро скаргаў на дэлегацкіх сходах, наладзіць сувязь з дэлегаткамі-работніцамі, каб праз іх можна было заўжды атрымаць жывейшы матар'ял недахопаў быту рабочага і работніцы і недахопаў вытворчасьці, дзе яны працуюць.

5. Неабходна ўвесьці ў практыку выезды загадчыка бюро скаргаў для разбору сялянскіх скаргаў на месцы. Да гэтага часу, калі яны і былі, то выпадкова, няплянава і несыстэматычна.

6. Слаба вывучаюцца прычыны паступленьня вялікай колькасьці розных скаргаў і заяў. Вывучэньне прычын скаргаў трэба прызнаць неабходным нараўне з неабходнасьцю іх разгляду і вырашэньня. Тым больш гэтае неабходна і ў адносінах да тых устаноў і працаўнікоў, на якіх скаргі часта паўтараюцца. Гэта неабходна дзеля таго, каб з коранем вырываць прычыны, якія зьяўляюцца віноўнікам усялякіх скаргаў і заяў.

Трэба старацца ня толькі заўжды зьнішчаць недахопы, разьбіраць скаргі, але трэба дабівацца, каб іх зусім ня было.

Трэба часам своечасова паправіць. Тут мне ўспамінаюцца словы Леніна: «Умелае папраўленьне своечасова—галоўная задача органаў РСІ». Каб магчыма было папраўляць, тым больш патрэбна справу вывучыць.

7. Часта надта доўга затрымліваюцца справы, накіроўваемыя на разгляд у органы пракуратуры і суды. Для хутчэйшага праходжэньня і вырашэньня спраў, як у органы пракуратуры, суда і другія, куды яны накіроўваюцца, з боку бюро скаргаў трэба мець больш націск.

Кожны раз, калі накіроўваецца таму ці іншаму органу справа на вырашэньне, патрэбна вызначаць тэрмін, за які яна павінна быць вырашана.

Вакол работы бюро скаргаў, вакол скаргаў і розных недахопаў у нашых савецкіх арганізацыях і ва ўсім нашым савецкім будаўніцтве трэба больш сканцэнтраваць савецкую грамадзкасьць.

АКК-РСІ павінна весьці самую энэргічную работу і барацьбу за хутчэйшае вырашэньне скаргаў рабочых і сялян, дабівацца такой работы нашых органаў і падбору людзей, каб усе справы і законныя патрабаваньні рабочых і працоўнага сялянства вырашаліся і задавальваліся без валакіты і затрыманьня.

П. Віленстовіч.

Савецкая Беларусь будуецца.

— У Менску будуецца 4-хпавярховы гмах пад Камунальны Банк.—На многіх менскіх заводах вядзецца пабудоўка новых буйных памяшканьняў.—Будуецца ў Менску палац пад Дом Селяніна, халадзільнік і хлебазавод. — Вядуцца буйныя пабудоўкі ў акругах і раёнах.

Будаўнічы сэзон 1927 году.

Сёлета на ўсёй БССР моцна разгортуецца будаўнічы сэзон. Будуецца шмат фабрык і заводаў, кватэр для рабочых, рабочыя клюбы, сталоўкі, тубэркулёзны дыспансэр у Сасновіцах і інш.

У Менску будуецца 4-хпавярховы гмах пад камунальны банк (на рагу вул. Леніна і К. Маркса). У гэтым доме мае быць 24 кватэры. [illegible] Агульна жылая плошча ў гэтым доме будзе займаць 3.500 кв. мэтраў. Дом гэты сёлета мае быць выведзены пад дах.

Зараз адбываецца буйны рамонт дому на Ніжнім рынку № 10 і на Школьнай вул. № 8-12. На гэтыя работы асыгнавана 40.000 р.

На 25 проц. праца ўжо зроблена.

На заводзе «Энэргія» [illegible] будаўніцтва памяшканьня пад кавальскі цэх.

Харчтрэст таксама значна пашырае будынкі на сваіх прадпрыемствах.

На заводзе «Пралетары» будуюць сёлета памяшканьне пад кантору і сталоўку. Гэтымі днямі на заводзе «Варшавянка» пачынаюць будаваць муравапае памяшканьне пад упаковачную і лядоўню. У жніўні мае быць закончана памяшканьне для Цэнтрасьпірту. На заводзе «Беларусь» у хуткім часе распачынаецца будаваньне саладоўні.

На заводзе «Дрэваапрацовачнік» будуецца памяшканьні пад дрэваапрацоўчы цэх; майстэрні, кантора, вялікі сьвіран; у пасёлку дрэваапрацовачнікаў будуецца вялікая 2-хпаверхавая муравапка пад кватэры для рабочых.

Заканчываецца пабудоўка і абсталяваньне цаглянага заводу № 3. У хуткім часе распачынаецца пабудоўка машыннага аддзяленьня на гэтым заводзе для вырабу машыннай цэглы (першы завод у БССР). Апроч таго, для рабочых гэтага заводу будуюцца памяшканьні пад сталоўку, клюб і 4 кватэры. Далей, у Менску будуецца Цэнтральны Дом Селяніна, халадзільнік і хлебны завод.

У Барысаве распачата пабудоўка сярнікован фабрыкі. Работы разгарнуліся на ўсе 100 проц. Земляныя работы ўжо закончаны. Прыступлена да пабудовы жалеза-бэтоннай асновы. На ўсе работы ў сёлетнім годзе будзе расходавана 500.000 р. Пабудоўка будзе скончана ў 1927-28 г. Агульны кошт пабудоўкі і абсталяваньне фабрыкі машынамі новых сыстэм—2.200.000 р.

Распачата пабудоўка цагельнага заводу з машыннай выпрацоўкай цэглы; заканчываецца пабудаваньне галоўнага корпусу больніцы, пральні і [illegible].

У тубэркулёзнай санаторыі ў Сасновіцах, Віцебскай акругі, сёлета будуецца 2 2-хпаверхавыя дамы, будынкі пад інтэрнат, лазьню, сталоўку, пральню, электрастанцыю і вадаправод. [illegible]

У Віцебску будуецца вялікае памяшканьне пад панчошна-трыкатажнай фабрыкі. [illegible]

На лёнапрадзільнай фабрыцы [illegible] 60.000 руб. [illegible]

Вялікія работы вызначаны і па мэтпрому. На дабудову розных цэхаў, перабудову нягодных памяшканьняў асыгнавана 200.000 р. і на абсталяваньне машынамі—100.000 р.

Распачата пабудоўка мураваных корпусаў пад новую акулярную фабрыку і двох мураваных корпусаў-дамоў для кватэрнай каапэрацыі. У хуткім часе мае распачацца пабудаваньне корпусу пад алейны камбінат у Віцебску, які аб'ядпае цэлы шэраг галін па апрацоўцы прадметаў сельскай гаспадаркі. Гэта будзе другі камбінат у Саюзе.

У Бабруйску вядзецца далейшая праца па будаваньні дрэваапрацовачнага камбінату. Да гэтага часу ўжо праведзена шырокая чыгуначная каляіна ад камбінату да станцыі (7 кілёмэтраў). Апроч таго, будуецца лесапільня, памяшканьне пад кантору і інш. У хуткім часе маюць прыехаць шведзкія і нямецкія інжэнэры для канчатковага ўстанаўленьня праэкту па будаваньня фанэрнага цэху, бандарнага і калодачнага аддзяленьня, электрастанцыі і інш.

На **Асінастроі** праводзіцца чыгуначная каляіна ад станцыі Хлюсьціна да заводу Выдрыца і да в. Арэхава. Апроч таго, у хуткім часе пачынаецца пабудоўка чатырох мураваных дамоў, якія будуць працаваць на Асінастроі.

Сёлета ёсьць усе патрэбныя будаўнічыя матар'ялы: цэгла, вапна, жалеза і інш. Менскі цагельны завод па пляну мяркуе выпусьціць да 11,5 міліёнаў штук цэглін. Віцебскі завод—5,5 міліёнаў штук цэглін. У Віцебску нармальна працуе вапнярня. Адна вапнярня мае быць пабудавана і ў Воршы.

Дабрабыт гор. Менску.

Машчэньне вуліц.

Менскі аддзел камунальнай гаспадаркі маркуе сёлета замашчыць наступныя вуліцы: Мала-Татарскую вул. — плошчай 3.900 кв. мэтраў; [illegible] Усяго сёлета мае быць замошчана каля 9.000 кв. мэтраў.

Да перамашчэньня вызначаны вуліцы на ўсіх рабочых гарадох. Усяго будзе перамошчана каля 15.000 кв. мэтраў.

Пабудоўка і рамонт мастоў.

Сёлета мае быць закончана пабудоўка жалеза-бэтоннага мосту праз р. Сьвіслач. На закончаньне асыгнавана 100.000 руб.

Апрача гэтага, у горадзе распачата праца па рамонту розных мастоў. [illegible] 100 штук.

Каналізацыя.

Сёлета будзе весьціся далейшая праца па пракладцы жалеза-бэтоннай трубы для р. Нямігі. На гэту справу асыгнавана 130.000 руб. і зроблена ўмова з таварыствам «Водоканал», якое маркуе пралажыць трубу ад Рэспубліканскай да Яўрэйскай вул.

Апроч усяго гэтага, аддзел камунальнай гаспадаркі праводзіць у горадзе грамадзкія работы, на якія асыгнавана 144.450 руб.

Будаўніцтва ў раёнах Менскай акругі.

У КОЙДАНАВЕ.

Сёлета праведзены значныя работы па пабудоўцы электрастанцыі, пераабсталяваньні млына і лесапільных заводаў. Ужо зацьверджаны каштарыс на пабудоўку цагельні, на што адпушчана 2.500 руб. Пабудоўка распачалася.

У ЧЭРВЕНІ.

Вядзецца пабудоўка электрастанцыі, на што адпушчана 10.000 руб. Перавозіцца паравы кацёл, рухавік, дастаўлена дынамо-машына, электрычныя правады і інш. абсталяваньне.

У ШАЦКУ.

Ідзе падрыхтоўка да пабудаваньня млына, лесапілкі і электрастанцыі.

УЗЬДЗЕНСКІ РАЁН.

АВК адпусьціў 4.500 руб. на пераабсталяваньне млына «Закрэўшчына» і 1.500 руб. на пераабсталяваньне бойні. Установлена дынама-машына для асьвятленьня м. Узды і вёскі Сімончыцы.

БУДАЎНІЧАЯ ХРОНІКА.

Рэспубліканскі інжэнэр зацьвердзіў праэкты

△ На пабудову летняга тэатру ў садзе гарбароў зацьверджан праэкт пабудовы ў гэтым-жа садзе павільёну-чытальні;

△ на пабудову ў Менску фабрыкі па вырабу грабянёў, у якіх адчуваецца вялікая патрэба;

◎ на пабудову 3-хпаверхавага дому пад інтэрнат для студэнтаў камуністычнага ўнівэрсытэту імя Ў. І. Леніна;

○ на пабудову ў Менску хіміка-фармацэўтычнага заводу:

○ на пабудову ў г. Бабруйску вадаправоду.

Здарэньні.

△ У вёсках Корсакава, Стайкі, Малае Шалкова і Дубіна (у Полаччыне) апошнімі днямі былі пажары. У Дубіне згарэла шмат будынкаў. У першых трох вёсках пажары былі ад падпалаў. Падпальшчыкі Шчарбакоў і Пацейка затрыманы.

△ 4 чэрвеня з касы Горацкай сельска-гаспадарчай акадэміі праз падбор ключоў украдзены грошы ў суме 3.820 руб. Прыняты крокі да выяўленьня злачынства.

◎ Ноччу 26 студзеня 1927 году праз палом замкоў у вёсцы Бахань [Магілеўшчына] была абкрадзена каапэрацыйная крама. Нядаўна Крым. Вышук затрымаў у в. Седзічы зладзеяў-рэцыдывістаў і бандытаў: Голубева, Сьцяпанава і Пратасава. Пры іх знойдзена 160 мэтраў рознай мануфактуры. Частку тавараў ім удалося прадаць цыганам. Усе затрыманыя—ужо вядомыя крыміналісты. Зрабілі некалькі забойстваў, грабяжоў і краж. Усе прызналіся.

ФРАНЦУСКІЯ ЛЯТУНЫ РЭНЬО І КОСТА ВЫЛЕЦЕЛІ Ў ПАРЫЖ.

У суботу, 11-га ліпеня, раніцай вылецелі [illegible] Масква—Парыж [illegible]

Лятуны Коста і Рэньо [illegible]

Учора увечары ў ОСО-Авіяхіме БССР [illegible] Варшава—Парыж.

Прыём у школы паветраных сіл.

У ліпені адбудзецца прыём у вайсковатэарэтычныя школы вайсковых лятуноў [illegible]

[illegible] ОСО-Авіяхіму. [illegible]

ХРОНІКА

БРАТЭРСКАЯ ДАПАМОГА СЯЛЯНАМ ЗАХ. БЕЛАРУСІ.

ЦК МОПР'У БССР пераводзіць яшчэ 40.000 р. на дапамогу сялянам Зах. Беларусі якія пацярпелі ад неўраджаю. Гэтыя грошы сабраны сярод рабочых і сялян Савецкай Беларусі.

Выданьні да «дню каапэрацыі».

Цэнтральны савет Белкаапсаюзу рыхтуе шэраг выданьняў, прысьвечаных дню каапэрацыі (5 ліпеня). Выдаецца спэцыяльны нумар часопісі «Каапэрацыйнае Жыцьцё» і некалькі папулярных брашур на тэму—„Каапэрацыя ў БССР".

Пашырэньне дабравольнага страхаваньня пасеваў.

Заўважваецца вялікая зацікаўленасьць з боку сялянства і калектыўных гаспадарак да дабравольнага страхаваньня. За апошнія дні па вестках Дзяржстраху, застрахавана пасеваў на 700 тысяч руб.

Падрыхтоўка да розыгрышу ўсебеларускай грашовай лётарыі.

Попыт на білеты першай усебеларускай лётарэі ЦК Дапамогі Дзецям узрастае з кожным днём. Да гэтага часу ўжо рэалізавана звыш 300.000 білетаў. Вядзецца падрыхтоўка да правядзеньня розыгрышу лётарэі.

Курсы для працаўнікоў хат-чытальняў.

1-га ліпеня ў Магілеве адчыняюцца шасьцітыднёвыя ўсебеларускія курсы для працаўнікоў хат-чытальняў. З Менскай акругі (уключаючы Барысаўшчыну) на курсы камандыруецца 29 чалавек.

«Дараднік экскурсанту».

Менскае акруговае краязнаўчае т-ва выдае спэцыяльны «Дараднік вясковаму і гарадзкому экскурсанту». У дарадніку будуць зьмешчаны падрабязныя апісаньні самых цікавых месцаў акругі.

С У Д.

Як Каўпак Якім наймаў пастушку.

У селяніна вёскі Слабада Кучынка Якіма Каўпака была цёлка. Ня ў цёлцы справа: справа ў пастушцы. Для цёлкі усё роўна хто-б яе ні пасьвіў, а вось Якіму Каўпаку трэба было рабіць умову абавязкова з дзяўчынкай-пастушкай Нінай Д.

Дзяўчынка яна добрая, прыгожая і, апроч усякіх там, выбачайце, цёлак, Якіму цікава было зрабіць з ёю «ўмову».

Пабачыўшыся раз з Нінаю, Якім кажа ёй:

— Прыдзі, Ніна, да мяне 19 красавіка. Пагутарым накошт... пашы. Я думаю, што да чаго-небудзь дагаворымся; табе я нават з прыёмнасьцю пераплачу, але затое буду спакойны.

Ніна—дзяўчынка маладая. Розных несподзяваных шматкроп'яў у гутарцы пасьля слова «накошт»—яна не зразумела. Прасіў яе Каўпак прыйсьці—яна і прышла. Каб было весялей ісьці—папрасіла сяброўку—Ніну Наронскую.

Убачыўшы дзяўчат, Якім абрадаваўся.

— Заходзьце, калі ласка, у хату. Я зараз...

Упусьціўшы дзяўчат у хату, Якім вышаў на двор, замкнуў з надворку дзьверы і апыніўся на вуліцы.

Ен сказаў на вуліцы некаторым хлопцам, што ў яго ёсьць прыгожыя дзяўчаты і прасіў іх пры гэтым прыняць удзел у «забаве».

У хату хлапцы ўвайшлі, але ў «забаве» не захацелі ўдзельнічаць.

— Каб ты згараў, стары хрэн, што ён задумаў,—разважвалі хлапцы. У магілу пара, а ён вось што...

Хлапцы сабраліся і пашлі. За імі вышлі і дзяўчаты.

Якім дагнаў Ніну Д. на падвадворку і ўвёў яе ў хату, «каб канчаткова дагаварыцца накошт пашы». Пастараўся закускі, самагону. Выпілі.

Аб цёлцы гутаркі і ня было. Завесіўшы вокны і замкнуўшы дзьверы, Якім згвалціў Ніну.

Назаўтра хлапцы пыталіся ў Якіма, чаму ў яго абдзёрты твар і рукі. Якім ня ўстыдаўся--казаў, што абдзёрла Ніна.

Выязная сэсія Бабруйскага акругавага суду ў Слуцку прыгаварыла Якіма Каўнакл да 3 год выселеньня з суровым адмежаваньнем. С, Азэрскі.

Апавяшчэньні.

АПА ЦК КП(б)Б паведамляе т.т., якія падалі заявы аб пасылцы іх на вучобу ў наступныя КамВНУ: Ленінградзкі комунівэрсытэт, акадэмію камуністычнага выхаваньня імя Крупскай і інстытут палітасьветпрацаўнікоў аб тым, што заявы іх будуць разглядацца ў адборачнай камісіі АПА ЦК у пятніцу, 17-га чэрвеня, а 11 гадзіне раніцы, і што т.т. з менскай гарадзкой арганізацыі павінны зьявіцца для прахаджэньня камісіі.

— АПА Акружкому склікае на пятніцу, 17-6, а 7 гадз. увечары, у памяшканьні АПА АК [3-ці паверх] нараду ўсіх т. т., якія выяжджалі ў вёску для правядзеньня працы па растлумачаньні ў сувязі з міжнародным становішчам.

Паказаныя т. т. павінны мець з сабою ўсе зададзеныя пытаньні па дакладу. Кожнаму таварышу будзе прадастаўлена слова для інфармацыі аб праробленай працы.

Апроч гэтага, запрашаюцца старшыні райшэфтаварыстваў (камуністыя).

Яўка абавязкова.

Усе т. т., якія ў пятніцу ўвечару заняты, павінны быць звольнены і абавязкова прысутнічаць на нарадзе.

— Сёньня, 16-га чэрвеня, а 7-ай гадзіне ўвечары ў пам. Дому Асьветы адбудзецца агульны сход асьветнікаў гораду Менску.

На павестцы дню: Даклад аб міжнародным становішчы—дакладчык сэкратар ЦК КП(б)Б тав. Кнорын.

ЦП саюзу Белпрацасьветы.

— Сёньня у Цэнтральным Доме Працаўнікоў асьветы (Камуністычная № 19) у 5 гадзін вечара адбудзецца адчыненьне першых усебеларускіх курсаў працаўнікоў дзіцячых садоў і дамоў і аднačасова шасьцітыднёвых курсаў падвышэньня кваліфікацыі настаўнікаў Менскае акругі.

— Сёньня 16-га чэрвеня, а 1-ай гадзіне ў памяшканьні саюзу адбудзецца пасяджэньне прэзыдыуму Ц. П. Белпрацасьветы. Запрашаюцца ўсе сябры праўленьня і сэкратары М. К. гораду Менску.

ДА ВЕДАМА БЕСПРАЦОЎНЫХ МАШЫНІСТАК.

Усе машыністкі 1-й і 2-й мацнейшай катэгорыі павінны штодня дзяжурыць на Біржы Працы ад 11 с пол. да 12 гадз. дня—з прычыны патрабаваньняў на работу.

Пастановы і загады ўраду БССР.

Пастанова

Савету Народных Камісараў Беларускае ССР [illegible] 1927 г. [illegible]

[illegible]

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР Я. Адамовіч.

Кіраўнік спраў Савету Народных Камісараў БССР [illegible]

27 мая 1927 г. г. Менск.

Пастанова

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

[illegible]

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

I.

1. Гарадзкія вуліцы і плошчы брукуюцца на сродкі мясцовага бюджэту.

2. Перабрукаваньне і рамонт брукаў гарадзкіх вуліц і плошчаў ускладаецца:

а) супроць уладаньняў прыватных асоб, кааперацыйных, прафэсыянальных і іншых грамадзкіх арганізацый—гэтымі асобамі і арганізацыямі;

б) [illegible]

в) [illegible]

г) вуліц супроць уладаньняў, якія эксплоатуюцца непасрэдна органамі камунальнае гаспадаркі, а таксама гарадзкіх плошчаў,—органамі камунальнае гаспадаркі.

Увага: Перабрукаваньне і рамонт брукаў плошчаў на працягу 10 мэтраў супроць уладаньняў, паказаных у пунктах «а», «б» і «в», робіцца парадкам, паказаным у гэтых пунктах.

3. Асобы і арганізацыі, паказаныя ў п.п. „а" і «б» артыкулу 2, могуць даручаць перабрукаваньне і рамонт вуліц і плошчаў супроць сваіх уладаньняў за свой кошт органам камунальнае гаспадаркі па сабекошту.

4. Пабудова, рамонт і ўтрыманьне тратуараў каля ўладаньняў дзяржаўных і грамадзкіх устаноў і арганізацый, а таксама прыватных асоб ускладаецца на гэтыя ўстановы, арганізацыі і асобы.

5. Пабудова, рамонт і ўтрыманьне ўзьбярэжжа рэк і каналаў, а таксама пераходных тратуараў праз праезды і плошчы ўскладаецца на органы камунальнае гаспадаркі.

6. Аднаўленьне тратуараў і брукаў, разбураных пры пракладцы органамі камунальнае гаспадаркі гарадзкіх вадапроводаў, каналізацыі, электрычных кабеляў, трамвайных дарог і інш. ускладаецца на органы камунальнае гаспадаркі.

7. Пабудова, рамонт і ўтрыманьне тратуараў, рамонт і ўтрыманьне маставых робіцца па правілах і нормах, вызначаных адпаведнымі гарадзкімі саветамі.

II.

З выданьнем гэтае пастановы на тэрыторыі Гомельскай і Рэчыцкай акруг трасіць сілу пастанова ВЦИК і СНК РСФСР за 1-га лютага 1926 году «О порядке устройства и содержания мостовых и тротуаров в городских поселениях» (С.У.РСФСГ 1926 г., № 8, ст. 56).

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР Яз. Адамовіч.

Сэкратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

21 мая 1926 г.
г. Менск.

Постановление

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

[illegible]

Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют:

I.

1. Городские улицы и площади мостятся за средства местного бюджета.

2. Перемощение и ремонт мостовых городских улиц производится:

а) против владений частных лиц, кооперативных, профессиональных и других общественных организаций—этими лицами и организациями;

б) [illegible]

в) [illegible]

г) [illegible] нального хозяйства, а также городских площадей—органами коммунального хозяйства.

Примечание: Перемощение и ремонт мостовых площадей на протяжении 10 метров против владений, указанных в пунктах „а", «б» и «в», производится порядком, указанным в этих пунктах.

3. Лица и организации, указанные в пунктах «а» и «б» статьи 2, могут поручать перемощение и ремонт улиц и площадей против своих владений за свой счет органам коммунального хозяйства по себестоимости.

4. Устройство, ремонт и содержание тротуаров возле владений государственных и общественных учреждений и организаций, а также частных лиц возлагается на эти учреждения, организации и лица.

5. Устройство, ремонт и содержание, набережных рек и каналов, а также переходных тротуаров через проезды и площади возлагается на органы коммунального хозяйства.

6. Восстановление тротуаров и мостов, разрушенных при прокладке органами коммунального хозяйства городских водопроводов, канализации, электрических кабелей, трамвайных линий и др., возлагается на органы коммунального хозяйства.

7. Устройство, ремонт и содержание тротуаров, ремонт и содержание мостовых производится по правилам и нормам, определенным соответствующими городскими советами.

II.

С изданием настоящего постановления на территории Гомельского и Речицкого округов теряет силу постановление ВЦИК и СНК РСФСР от 1-го февраля 1926 года «О порядке устройства и содержания мостовых и тротуаров в городских поселениях» (С. У. РСФСР 1926 года., № 8, ст. 56).

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР И. Адамович

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевич

21 мая 1927 г. г. Минск.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА
МІЖВЕДАМСЬЦЬВЕННАЙ МЭТРЫЧНАЙ КАМІСІІ ПРЫ ЭКАНАМІЧНАЙ НАРАДЗЕ БССР
№ 22.

Аб парадку пераходу на мэтрычную сыстэму ў загатоўках і гандлёвых апэрацыях з лёнам, пянькой, джутам, кенафай і іншымі валакністымі матар'яламі.

Міжведамсьцьвенная Мэтрычная Камісія пры Эканомнарадзе БССР **пастанаўляе:**

1. Вызначыць канчатковы тэрмін увядзеньня мэтрычнай сыстэмы ва ўсіх апэрацыях, зьвязаных з загатоўкай, пакупкай, продажам лёну і пянькі—1-га чэрвеня 1927 г.

Увага: а) тэрмін мэтрызацыі загатовак і гандлю джутам, кенафай і іншымі валакністымі матар'яламі, будзе зазначаны спэцыяльнай абавязковай пастановай ММК;

б) пераход на ўжываньне мэтрычных мер можа быць зроблены і раней вызначанага тэрміну ў залежнасьці ад ступені падрыхтаванасьці да рэформы даннай загатоўчай і гандлёвай арганізацыі.

2. У выкананьне пункту 1-га гэтай абавязковай пастановы ўсе прадпрыемствы і асобы, якія займаюцца загатоўкай і гандлем лёну і пянькі, абавязаны да вызначанага вышэй тэрміну мець у выстарчальнай колькасьці вагі, гіры і іншыя вымернікі ў мэтрычнай сыстэме, з кляймом Паверачнай Палаты.

3. Пэрсанал загатоўчых пунктаў абавязан даваць сялянам па іх запатрабаваньні спраўкі аб вазе здаваемай імі прадукцыі ў рускіх мерах.

4. Пры вылічэньнях, афіцыйных катыроўках і запісах у гандлёвых і бухгальтэрскіх кніжках, ужываць наступныя асноўныя разьлікавыя мэтрычныя адзінкі:

Для аптавага гандлю (экспорт і дастаўка сыравіны для прамысловасьці) тонна (1000 кілёграмаў).

Для розьнічнага гандлю (пакупка лёну і пянькі ў вытворцы)—кілёграм.

Увага: разьмеры кіп будуць вызначаны дадаткова ў выглядзе стандартных велічынь.

5. З пачатку новага справаздачнага году льно і пянька-загатоўчыя апараты ў разьліках, вылічэньнях і вучоце тавараў павінны перайсьці цалкам на мэтрычную сыстэму.

6. Усе льно-пянька-загатоўшчыкі абавязаны неадкладна распачаць дастаўку загатоўчым пунктам мэтрычнага вагавага інвэнтару, мэтрычнай літаратуры, табліц, плякатаў і інш. і да падрыхтоўкі пэрсаналу на мясцох.

7. Даручыць Народнаму Камісару Гандлю БССР выдаць у 2-х тыднёвы тэрмін адпаведную інструкцыю па падрыхтоўцы і правядзеньні мэтрэфомы ў загатоўках лёну, пянькі, джуту і іншых валакністых матар'ялаў.

8. Правядзеньне ў жыцьцё гэтай абавязковай пастановы ўскладаецца на акрвыканкомы і акрмэткамісіі.

9. Вінаватыя ў парушэньні гэтай абавязковай пастановы службовыя асобы падлягаюць адказнасьці па арт. арт. 107, 108 Крымінальнага Кодэксу, а прыватныя асобы—у парадку, вызначаным Палажэньнем аб парадку выданьня акруговымі і раённымі выканаўчымі камітэтамі абавязковых пастаноў і аб налажэньні за іх парушэньне ўзысканьняў у адміністрацыйным парадку (З. З. 1925 г. № 31, арт. 288).

Старшыня Эканомнарады БССР **М. Карклін.**

Старшыня ММК пры Эканомнарадзе **А. Каплан.**

Сэкратар **М. Варфман.**

10 чэрвеня 1927 г.
Гор. Менск.

Справаздача Белмузтэхнікуму.

Перад шматлікавай публікай, якая складалася з адказных партыйных, прафэсыянальных і грамадзкіх працаўнікоў, камсамольцаў, рабочае моладзі, студэнцтва, навуковых працаўнікоў, чырвонаармейцаў, членаў прафсаюзаў, Беларускі Дзяржаўны музычны Тэхнікум даў справаздачу аб зробленай за працягу трох год свайго існаваньня працы.

Справаздача гэтая была рэальная і замыкалася ў 4-х публічных паказальных канцэртах, дадзеных у тэхнікуме, у залі імя Л. Бэтговэна, 4, 5, 6 і 7-га чэрвеня 1927 г.

Багацьце, цікавасьць і разнастойнасьць праграм і мастацкасьць выкананьня большасьці паказаных нумароў паказалі, што Белмузтэхнікум з гонарам можа аглядзецца на пройдзены трохгадовы шлях.

Цяжка сказаць, якую клясу трэба паставіць на першым месцы, бо ва ўсіх бачна была вялізарная зробленая праца і ўсе яны аднолькова неабходны ў музыцы.

Але, калі мець на ўвазе ўражаньні слухачоў, якія былі на канцэртах, дык перш за ўсё трэба адзначыць бязумоўна клясу опэрнага ансамблю (праф. Цьвяткова).

Пастаўлены былі ў канцэртным выкананьні 3 акты опэры «Фауст» Гуно. Гэтыя пастаноўкі паказалі, што ў асобе некаторых слухачоў мы маем бадай што гатовых опэрных артыстаў, прынамсі з чыста вакальнага боку, і што патрэбна адчыненьне ў тэхнікуме спэцыяльнае опэрнае клясы, каб наша ўласная беларуская опэра стала фактам.

З чыста вакальнага боку мы чулі і яшчэ цэлы шэраг гатовых сьпявакоў—салістых. Усе яны, кожны ў сваім родзе, паказалі належную сур'ёзную музычную падрыхтоўку і большую ці меншую мастацкасьць выкананьня.

Сярод піяністых на першым месцы трэба паставіць Бэргера М. (клясы наст. Е. Л. Жыва) і Дзінора (клясы В. А. Сямашкі).

Розныя тэмпэрамэнты, розныя манеры выкананьня, нават розныя разуменьні задум кампазытара,—але аднолькава прыемна слухаць абодвых маладых музыкаў, бо абодвы яны сапраўдныя музыкі.

Бязумоўную і не малую таленавітасьць паказалі піяністы Беленькі (кляса наст. Бах), Айзэнбэрг (кляса наст. Сямашкі), і Мінц (кляса наст. Жыва).

Скрыпач Тух Р. (кляса наст. Бясьсмертнага) ізноў чараваў публіку сваім цёплым тонам, чыстатой ігры і добрай тэхнікай.

Побач са сьпевакамі, піяністамі і скрыпачамі—сольныя нумары духавікоў былі зразумела, меней цікавымі, бо галоўная роля духавых інструмантаў знаходзіцца ў аркестры, а ня ў сольнай ігры. Аднак, нельга не адзначыць мастацкую ігру на найтруднейшым з духавых інструмантаў, на фагоце, слухача Глебава [кляса наст. Еўзерава), які паказаў надзвычайную лёгкасьць і свабоду тэхнікі.

Добрае ўражаньне зрабіла ігрою на ксілёфоне слухачка Штэрн [кляса ўдарных інструмантаў наст. Маркоўскага).

Апошні [4-ты] канцэрт быў сімфанічны. Ён, на жаль, быў меней падрыхтаваны, бо дырыжэр Купэр знаходзіцца з БДТ 1 у Гомелі і, прыехаў толькі к канцэрту. Гэта і адчувалася: ня было належнага ансамблю, бадай што ніякіх дынамічных адценьняў, а ў акампаніманце сьпевакам Цюрэмнаву [арыя Млынара з «Русалкі»] і Валадзько (арыя князя з тэй-жа опэры) аркестр страшэнна глушыў салістых, і было нейкае спаборніцтва паміж сьпевакамі і аркестрам,—хто каго перакрычыць.

І ўсё-ж такі было ясна, што неўзабаве Белмузтэхнікум будзе мець свой уласны і добры сімфанічны аркестр, бо сілы для яго ўжо хапае.

Канцэртная справаздача Белмузтэхнікуму была ня толькі рэальная, але з музычнага боку і ўсіхбаковая. Яна ў поўнай меры выявіла, што праца ў тэхнікуме ідзе напружаная, паважная і ў тым напрамку, які патрэбны для Беларусі: рыхтуюцца свае ўласныя музыкі, рыхтуецца беларуская опэра і беларускі сімфанічны аркест. Арыон.

Прэзыдыум Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР

з жалем паведамляе аб заўчаснай сьмерці супрацоўніка ВСНГ БССР, члена КП(б)Б

Чарнушэвіча Язэпа Язэпава,

якая здарылася 13-га чэрвеня а 9 гадзіне раніцы.

ТЭАТР--КІНО.

ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	Гастролі музычнай камэдыі. Чацьвер, 16-га чэрвеня. „БЕЛАЯ МОЛЬ"—3-ці раз. Цэны на білеты зьніжаны.
КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА».	З аўторка, 14 чэрвеня, „ТАРАС ШЭУЧЭНКА". 2-я сэрыя.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	З панядзелка, 13 чэрвеня. „ПЕСЬНЯ ТУНДРЫ". Бытав. драма ў 7 частк.

Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі

выдае на беларускай мове

наступныя карты к пачатку будучага навучальнага 1927-28 г.

1. СССР (паліт-адмін.) кошт. прыблізна	2 р. 50 к.
2. Эўропы (палітычная) » »	1 р. 25 к.
3. Эўрапейскай часткі СССР (паліт.) кошт. пр.	1 р. 25 к.
5. Паўкуля	2 р. 50 к.
6. Глёбусы	12 р. 50 к.
6. Карта Беларусі з новымі граніцамі пасьля далучэньня Гомельшчыны.	

Глёбусы і карты на нацмовах (яўрэйскай, польскай) знаходзяцца ў вытворчасьці і хутка будуць гатовы, якія, заказаўшы свячасова, можна будзе атрымаць у Беларускім Дзяржаўным Выдавецтве і яго акруговых аддзяленьнях.

Необходимо каждой домашней хозяйке, школам и кружкам домоводства, кройки и шитья. КНИГИ ПО ДОМОВОДСТВУ.

Настольная поваренная книга для хозяек. З. Неженцевой. 5-ое изд. 2 р. Киселева. Детская кухня. Приготовление пищи для детей от 6-ти мес. до 3-х лет. 60 к. Дешовый стол 60 к. Голеновский. Дедник в хозяйстве. 20 к. Образцов. Дрожжи в хозяйстве. 20 к. Ковальская и Никонова. Кройка и шитье женской и детской одежды 1 р. 10 к. К. Шнейдеман. Кройка и шитье. Практическое руководство кройки и шитья дамского и детского платья, верхних вещей и белья. 2 р. [illegible] Гринкевич и Смирнова. Новая кройка. Наглядное руководство кройки и шитья мужских, дамских, детских верхних и нижних вещей 2 р. 75 к. Требования и деньги (можно марками) направлять по адресу: Москва, 155, Малая Бронная, 10, помещение 3, „Книжная Полка". Заказы выполняются наложенным платежом.

1—6

18-га мая сёл. году УКРАЛІ КАНЯ

(МЕРЫН) гнедай масьці, сярэдняга росту 5 гадоў, задняя левая нага па першы сустаў белая, чорная грыва на два бакі, некалькі валасоў белых на лбу, чорны хвост падрэзаны да кален. За паведамленьне будзе выдадзена ўзнагарода.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Каапэрац. кніжка № 10089 Ракіты Э. З., выд. МЦРК, кв. № 3676.

Каапэрац. кніжка № 2548 Фрэнкеля Я.Л., выд. МЦРК, кв. № 3678.

— Асабогае пасьведчаньне і праязны білет ад Ленінграда да Менску, выд. Ленінградзк. Дзярж. унівэрсітэтам на імя Шаркаўскай К. Ф., кв. № 3679.

— Асабовая кніжка Гайкова Ф. К., выд. Бабруйскім акрваенкамат., кв. № 3680.

— Спраўка Гайкова Ф. К., выд. Віцебскай псых іятрычнай больніцай, кв. № 3681.

Галоўлітбел 24864.

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня.